

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 6

Politikos apžvalga

IR KAI KURIE VOKIEČIAI PRIPAŽISTA, KAD KLAIPĖDOS KRAŠTAS YRA LIETUVIŠKAS IR KAD RYTPRŪSIUOSE DAUGELIS KALBA LIETUVIŠKAI

Šių dienų Vokietijos periodinė ir neperiodinė spauda stengiasi įtikinti tarptautinę viešąją opiniją, kad Klaipėdos kraštas nėra lietuviškas ir kad Rytprūsiai nėra lietuviškos kilmės ir dabar ten beveik niekas nei nebevartoja lietuvių kalbos nei jos supranta. Esą, Lietuvos spaudoje retkarčiais pasirodą straipsniai apie Rytprūsių lietuviškumą yra ne kas kita, kaip Vokietijos provokavimas ir žaidimas ugnimi.

Nežiūrint to, kad dabar visa Vokietijos spauda yra tiesioginėje valdžios priklausomybėje ir kontrolėje, retkarčiais, vis dėlto, prasiveržia pro griežtą kontrolę ir priešinga nuomonė, kuri yra arčiau teisybės. Čia turime galvoje platoką kažkokio Walterio Schätzelio straipsnį „Klaipėdos tarptautinės teisės problema“, idėtą prieš keturioliką metų pradėtame leisti žurnalo „Berliner Monatshefte“, šių metų sausio pirmame numeryje.

Minėtas Walter Schätzel, kad ir yra nusistatęs prieš Lietuvą, sprendžiant iš jo kai kurių nepagrįstų tvirtinimų, tačiau kartu jis nenoromis patvirtina, kad Klaipėdos kraštas yra kilmės ir kalbos atžvilgiu lietuviškas, ir kad prūsų lietuvių kalbos ordino desantas 1252 m. Nemuno žemupyje rado Klaipėdą, ba dar yra vartojama. Pavyzdžiui, jis sako, kad kalavijuočių ordino desantas 1252 m. Nemuno žemupyje rado Klaipėdą, kurios vietoj pastatė pilį Memel. Toliau netiesioginiai išsitaria, kad pasaulinio karo metu Rytprūsių masė kalbėjo lietuviškai, o dabartiniame Klaipėdos krašte lietuviškai kalbančių 1910 m. buvo 67.138 ir 1920 m. — 67.259.

Tačiau toliau šiuos skaičius Schätzelis siekia užtušuoti primindamas, kad, girdi, 1921 m. apklausinėjant tėvus dėl dėstomos kalbos mokyklose, tik penki nuošimčiai pasisakė už lietuvių kalbą Klaipėdos krašte. Tuo norima pasakyti, kad nusistatymo atžvilgiu klaipėdiečiai yra vokiečiai.

Tas visiškai neatitinka tikrąsias. Užtenka prisiminti, kas ir kokiomis aplinkybėmis vedė 1921 m. lietuvių apklausinėjimą. Juk 1919 m. Vokietija buvo įsteigusi Klaipėdos krašte kulturbundą, kurio tikslas buvo sutrukdyti Klaipėdos krašto atskyrimą nuo Vokietijos. Kulturbundo sudarytomis sąlygomis jo nariai ir vedė minėtą tėvų atsiklausimą. Todėl šio atsiklausimo rezultatais negalima remtis bei jais tikėti, kadangi tai buvo visiškai suklastojimas.

ANGLAI APIE KLAIPĖDĄ

Vasario 2 d. Londono „Observer“ savo savaitinėje apžvalgoje šitaip išsitarė dėl Lietuvos užsienių reikalų ministerio Lozoraičio atsilankymo Londone: „Lietuvos užsienių reikalų ministeris Lozoraitis atvyko į Londoną atstovauti savo šaliai karaliaus Jurgio laidotuvėse. Tai buvo jo pirmas vizitas šioje šalyje. Šis vizitas buvo diplomatiškai vertingas, nes suteikė iš pirmųjų šaltinių įrodymų, kad jo vyriausybė yra pasiryžusi vartoti kiek galima didžiausią gerą valią kaip savo svarbiausiąją priemonę iš grėsmingos padėties išeiti. Nėra prasmės baltinti pačią padėtį. Kaunas yra visiškai pagerbęs pernai padarytus signatarinių valstybių pareiškimus. Jis padarė net daugiau, kaip Hagos teismas įpareigojo. Yra žmonių, kurie yra giliai susijaudinę dėl vaidmens, kurį Vokietija atkakliai vaidina. Lietuva viena negali išgelbėti Europos nuo šio pavojaus. Hagos teismo 1932 metų sprendime pareikšta, kad vienintelė Kauno pareiga yra paskirti direktorijos pirmininku žmogų, kuris yra Klaipėdos krašto gyventojas. Paskirdamas suvokietintą lietuvių Baldžių, Kaunas net iš savo kelio išėjo, kad jo priėmimas iš seimelio pusės būtų patikrintas... Bet Karaliaučiaus radio diena dieneon po senovei skleidžia Klaipėdos krašte kiršinimus prieš Lietuvos suverenumą. Lietuvos valdininkai nuolat atleidžiami. Iki šiolei signatarinės valstybės buvo atsidėjusios statutu vokiečiams numatytas teises patikrinti. Jos turi tolygią pareigą apsaugoti Lietuvos suverenumą nuo blogai paslėptų Vokietijos užmačių“.

VOKIEČIAI NIEKO NELAIMĖJO

Rusų laikraštis „Pravda“ paskelbė straipsnį, pavadintą „Nusimelavę provokatoriai“, kuriame, tarp kitko, plačiai rašo apie Vokietijos vyriausybės planus Baltijos valstybių ir ypač Lietuvos atžvilgiu.

Laikraštis pažymi, kad Berlyno vyriausybė, norėdama pasiekti savo grobuoniškus tikslus, įvairiausiais būdais pradėjo spausti Lietuvą ekonomiškai, kad tuo būdu greičiau galėtų Lietuvos vyriausybę priversti padaryti atitinkamų nusileidimų Klaipėdos krašto reikalui. Vokietijos vyriausybė pradėjo beveik nieko iš Lietuvos nesivežti, o 1932 m. Lietuva į Vokietiją išvežė beveik pusę visą savo eksporto. Esą, Berlynas manė, kad tuo būdu privers Lietuvą prašyti pasigalėjimo.

Be to, laikraštis toliau vaizduoja tą pragaištingą Vokietijos darbą, kurį įvairūs vokiečių agentai varė Lietuvos gyventojų tarpe.

Tačiau visos Vokietijos pastangos drumsti Lietuvoje ramybę nuėjusios niekais. Laikraštis priduria, kad Vokietijos vyriausybė, pykdama dėl savo nepasisekimų, visą kaltę dėl to stengiasi suversti Sovietų Sąjungai.

DANCIGIEČIAI IMAMI Į VOKIEČIŲ KARIUOMENĘ

Lenkijos laikraščiai skelbia žinią, kad iki šiolei apie 7.000 dancigiečių įstojo į Vokietijos kariuomenę. Paskutiniu metu naujokai yra gabenami tik vandens keliais, nes geležinkeliai priklauso Lenkijai. Oficialiai jie vadinami „savanoriais“. Vienu tarpu buvo pasireiškęs tarnautojų trūkumas net prekybos įmonėse. Jų vietoje turėjo dirbti moterys. Lenkų spauda klausia, ką tie vyrai, baigę karo tarnybą, veiks Dancige.

RENGIAMAS TREČIAS TRANSATLANTINIS SKRIDIMAS

Amerikos lietuvių laikraštis „Vienybė“ praneša, kad lakūnas A. Kiela, kuris yra pasiryžęs 1937 metais skristi iš New Yorko į Kauną, stengiasi, kad tam reikalui būtų sudarytas komitetas. „Šis skridimas tuo svarbus, rašo laikraštis, kad lakūnas A. Kiela pasistatys savo konstrukcijos lėktuvą, ko dar nėra buvę Amerikos lietuvių aviacijos istorijoje, ir be sustojimo skris į Kauną“.

SULAIKYTI UŽ ŠNIPINĖJIMĄ

Šių metų sausio mėn. pradžioje saugumo organai sulaukė pil. Bormaną Leopoldą, gyv. Ukmergėje, įtariamą šnipinėjimu vienos svetimos valstybės naudai. Po padarytos kratos paaikškėjo, kad jis rinko ir teikė žinias apie mūsų kariuomenę, jos paskirstymą, apginklavimą ir t.t.

Ryšium su Bormano parodymais, kiek vėliau buvo sulaukyti ir du Lietuvoje gyvenę svetimšaliai: Valteris Baumgartelis, gyv. Kaune, Laisvės al. 52, ir Vilhelmas Fridrichas Hincas, gyv. Tauragėje, Bažnyčios 28. Kvota apie šiuos asmenis jau baigta ir sausio 27 d. perduota teismo organams.

PREKYBINIO LAIVYNO PRADŽIA

Pirmasis laivas nupirktas ir atgabentas į Klaipėdos uostą. Laivas pavadintas „Maistu“.

Laivo kapitonu paskirtas lietuvis kapitonas Bronius Krištupaitis. Laivo „Maistas“ įgula sudaryta iš 14 žmonių ir pirmuoju laivo „Maistas“ karininku yra paskirtas Suomijoje baigęs jūrininkystės mokslus Daugėla, o antruoju — Latvijos jūrų mokyklą baigęs p. Šimkus.

Laivas „Maistas“ yra pastatytas 1915 m., labai gerai išlaikytas ir visai tinka savo paskirčiai. Laivo ilgis — 175 pėdų, greitis — 8—9 jūrmilių, pakeliamasis svoris — 641 t.

Laivas su pirmomis prekėmis pirmą kartą pereitą savaitę išplaukė į Antverpeną.

Leidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius kpt. Jakštas

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Miško, 10, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr.
KAINA: puskarininkams ir kareiviams (tik su) metams — 5 lt., 6 mėn. 3 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Visiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn. — 4 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Užsieny, be Latvijos ir Estijos, dvigubai.

Motorizacija, mechanizacija ir judrieji daliniai

Jau prieš didįjį karą kilo reikalas įtraukti į kariuomenę variklį, nes ne visur pakakdavo arklio jėgos. Pirmiausia variklis (automobilis, motociklas) buvo pavartotas ryšių reikalams. Paskutiniuose prieškariniuose manevruose karo vadovybės (Vokietijos, Anglijos, Prancūzijos) aiškiai įsitikino, kad ši priemonė ryšiams tinka. Buvo daromi bandymai su šarvuotais automobiliais, bet išvados gautos gana problematiškos.

Didysis karas 1914—1918 m. — variklio įsigalėjimo laikotarpis. Variklis pirmiausia vartojamas tarnybose: tiekimo, susisiekimo ir t. t. Priežastys — arklių stoka ir reikalas greitai nugalėti didelius atstumus. Be to, kur nebuvo geležinkelių arba priešui juos sunaikinus, tiekimas turėjo veikti. Vartojamų automobilių skaičius didėjo kas mėnuo ir pasiekė tokio didelio kiekio, kad galima buvo gabenti ne tik medžiagą, reikalingą kariuomenei, bet ir pačią kariuomenę iki stambių vienetų imamai. Didžiojo karo patyrimai iškėlė mintį, jau karui pasibaigus, sudaryti tokius vienetus, kurie galėtų būti vežiami automobiliuose, t. y. motorizuotas divizijas ir vartoti variklio jėgą sunkiajai artilerijai traukti, o skubesniame reikale patys varikliai (traktoriai) gali būti vežami automobiliuose. Apsaugos ir žvalgybos uždavinius tokiuose vienetuose atlieka motociklininkų ir šarvuotų automobilių daliniai.

Ilgas pastovių frontų laikotarpis ir techniškieji darbo metodai, kurie buvo vartojami būklei sustiprinti, davė pradžią naujai kautynių priemonei — tankui, kuris turėjo padėti pėstininkams jų sunkiame darbe, veržiantis jiems į priešų sustiprintą poziciją per vielų kliūtis, kuriomis pozicijos buvo saugomos. Taigi, karui baigiantis, atsirado naujas ginklas, kurio raida ir dabar dar nebaigiama ir labai domina visas valstybes. Naujas ginklas, tankas ir šarvuotieji automobiliai, sudaro šandien visose kariuomenėse dalinius.

Karo patyrimu dabar einama dviem kryptimis: vartoti variklį bendram transporto reikalui, o taip pat vartoti jį ir naujoms kautynių priemonėms. Pirmoji veikla aiški iš kariuomenės reikalavimų, kai sprendžiami aprūpinimo arba evakuacijos klausimai. Antroji veikla nukreipta sustiprinti puolamosios kariuomenės galias. Abidvi yra pagrindas naujiems daliniams sudaryti, kuriuose būtų sujungtos ypatingos kautynių puolamosios priemonės su greitu kitokių dalinių gabenimu.

Tokio dalinio reikšmė puolėjui pareina nuo jo greitumo. Nuo to pareina, kaip greitai prasidėjus karui galima bus įpulti į priešų teritoriją, ten įsitvirtinti arba sunaikinti svarbiuosius įrengimus: geležinkelius, tiltus ir t. t., norint tuo būdu sutrukdyti mobilizaciją ir telkimąsi arba nukelti karą į priešų teritoriją ir tuo apsaugoti savąjį kraštą. Gynėjas taip pat turi turėti tokių dalinių, kad laiku galima būtų išpėti ir užkirsti kelią galimiems priešų veiksmams. Taip pat ir veiksmų metu, kai staiga tokie daliniai atsiranda arba prieš veiksmų

frontą arba sparne. Tokių dalinių staigumas gali duoti žymiai patogesnių sąlygų kitiems daliniams arba ir nulėmti kautynių eigą.

Po didžiojo karo daugiausia valstybių stengiasi sudaryti ir turėti tokių judrių dalinių, nes visi lemiamų karo išdavų ieško atvirose, judriose kautynėse. Ilgas karas vargina kraštą moraliai ir ekonomiškai, tai aiškiai parodė ilgai užtrukęs didysis karas. Geriausia išėitis būtų turėti visą motomechanizuotą kariuomenę. Tik toki sumanymą įgyvendindami sutiktume labai daug kliūčių. Pirmiausia, technikos raida dar nepasiekė tokios aukštumos, kad galėtų duoti tokias motomechanizuotas priemones, kurios tikėtų visiems statomiesiems šių dienų reikalavimams. Jau išrastos motomechanizuotos priemonės įgalina tik tam tikrą laiką veikti atviroje vietovėje, nes nuo ilgesnio vartojimo priemonės greičiau susidėvi ir negali įveikti visų pasitaikančių vietovėje kliūčių. Upės, balos, miškai, platūs apkasai sudaro toms priemonėms kliūtis, prieš kurias tos priemonės yra bejėgės. Taigi, tas priemonės vartojant, reikia pasirinkti patogi vietovė be kliūčių, o kituose vietovės punktuose panaudoti kitokias ginklų rūšis. Todėl daugelyje valstybių motomechanizuotos priemonės jungiamos su raitininkų dalimis. Raitininkai savo kautynių ypatybėmis papildo motomechanizuotų dalių veikimą ypač ten, kur pastarųjų veikimas sunkinamas arba visai negalimas. Todėl šiandien matome visų valstybių dideliuose raitininkų daliniuose (brigadose, divizijose) daug motorizuotų priemonių ir mechanizuotų dalių. Tų dalinių priemonių santykis įvairiose valstybėse skiriasi. Daugiausia tai pareina nuo valstybių ekonominės būsenos ir technikinio brendimo.

Šių dienų padėtis yra tokia, kad pagrindą stambiam, judriam vienetai sudaro raitininkai. Raitininkų pulkai arba brigados, papildomos tam tikru skaičium šarvuotų automobilių, tankų, motociklų arba dviratininkų ir motorizuota artilerija (traukiama su variklio pagalba), arba motomechanizuotos dalys sudaro atskirą junginį — motorizuotą pulką, šarvuotųjų brigadą ir t. t. Kautynėse sakytieji daliniai vieni kitus papildo. Bendras jų darbas reiškiasi tuo, kad raitininkai, kautynėse sustiprinami šarvuotais automobiliais bei kitomis panašiomis priemonėmis, įgyja žymiai stipresnės smogiamosios galios. Tokios rūšies raitininkų daliniai sudaro tarytum pereinamąją padėtį tarp raitininkų dalinių, buvusių prieš didįjį karą, ir tų idealinių motomechanizuotų dalinių, kurie sudarys dar tolimos ateities kariuomenes.

Tose srityse raida žengia pirmyn, bet ne tokiais milžiniškais žingsniais, kaip tai kai kurie vaizduojasi. Atsirado net tokių, kurie pranašavo, kad raitininkų gyvus arklius po 50 metų bus galima matyti tikrai zoologijos soduose, o iškamšas — muziejuose. Gyvenimas turi savo nuolatinį tempą ir jokios pasaulinės jėgos jo

nepagreitins.

M. S.

Ką turėtų žinoti kiekvienas kareivis apie paštinis karvelius

Visame pasaulyje yra keli šimtai įvairiausių karvelių rūšių, todėl atskirti tikrus paštinis karvelius gana sunku. Tai gali padaryti tikrai daugiau apie juos nusimanantieji. Ryškesni skirtumai šie: kiek išdidus, judraus žvilgsnio ir staigių judesių. Snapas vidutinio ilgumo, storas, lygiu apskritimu su galva suaugęs, viršui su didelėmis, mėsingomis, balzganos spalvos šnervėmis apaugęs. Akys didelės, ugningos su 3—4 mm, platumo žiedais. Liemuo trumpas. Krūtinė plati, trikampė. Sparnuose turi po 10 ilgųjų ir po tiek pat trumpųjų skridimo, o uodegoje 12 vairinių plunksnų. Sparnų galai lygiuojasi su uodegos plunksnomis. Visos plunksnos glaudžiai dengia jo visą kūną. Kojos tamsiai raudonos spalvos, plikos, stiprios ir tiesios. Nagai juodi ir tiesūs. Spalva labai įvairi, kaip ir kitų rūšių karvelių. Karo reikalams naudojami karveliai kiek slepiamos spalvos, nuo šviesiai iki tamsiai mėlynos spalvos. Balti, juodi ir margi kariuomenėje visai nelaikomi. Karvelio svoris 400—500 gramų. Atskirti patiną nuo patelės nelengva. Patinas paprastai judresnis, dažnai burkuoja, sūkinėjasi apie pateles, stipresnio sudėjimo. Patelė kukli, mažai arba visai neburkuoja, silpnos sudėjimo. Garsiausi ir geriausi paštiniai karveliai — belgų arba kitaip — Antverpeno (Belgijos miestas) paštiniai karveliai. Ten augintojams per ilgą laiką pasisekė, kryžiuojant įvairių rūšių karvelius, išauginti šių laikų idealų paštinį karvelį.

Paštiniams karveliams žymėti jau nuo labai seniai yra vartojami tam tikri kojų žiedai. Kaip piliečiui pasas, taip paštiniam karveliui jo žiedas. Žiedai gaminami iš įvairios medžiagos: iš aliuminijaus, porcelano, žalvario, sidabro ir net aukso. Karo paštiniai karveliai esti daugiausia su aliuminijaus žiedais. Jie gan praktiški, lengvi, nerūdija ir gerai išskaitomi. Žiedai dedami jau-

Motociklu veža ryšio karvelius dėžėj, pritaistytoj užpakaly

nikliams tarp 10—12 d. ant dešinės kojos patinams, o kairės kojos patelėms. Tame žiede žymima: savininko ženklas (pas mus privačių karvelynų Gedimino stulpai), karvelyno numeris, karvelio numeris ir gimimo metai. Jeigu karvelis valdinis (karinis), tada dedamas dar ir valstybės ženklas. Pavyzdžiui, lenkų karinio karvelio žiede yra: išilgai lenkų erelis, raidės K.O.P. (pasienio apsaugos korpo), skaitmens 1900 (tų metų karvelio eilės nr.), skersai skaitmenis 28 (reiškia karvelis yra gimęs 1928 m.). Jeigu karvelis kurios nors karo apygardos, tai turi vietoje K.O.P. romeniškus skaitmenis (pav., I. V). Kitos valstybės turi savo ženklus, pav.: Rusijos kūjis ir piautuvas, Vokietijos karvelių augintojų sąjungos erelio galva ir vainikas ir t. t. Kitur privatūs augintojai deda daugiausia savo monogramas, miesto pavadinimus ir t. t. Be sakytojo žiedo, kiekvienas karvelis turi dar vieną spalvoto celiuliodo žiedą, panašų į spyruoklį. Tas žiedas vadinamas krypties ir skridimo stažo žiedas. Jis uždedamas karveliui tik tada, kai šis ypatingai gerai kuria nors kryptimi skraido. Kiekviena kryptis turi savo spalvas. Jos laikomos kiekviename karvelyne slaptai. Be šių dviejų žiedų, paštinis karvelis gali turėti dar trečią spalvuotos gumos žiedą. Jis vadinamas rungtynių žiedu. Toks žiedas uždedamas karveliui tik per rungtynes, tam tikros rungtynių komisijos.

Be šių trijų žiedų, karveliai dar žymimi ir įvairiais ženklais, kuriuose žymima: smulkus adresas, kur karvelį gražinti, arba įvairūs šūkiiai, pav.: „Gerasis drauge, duok man laisvę!“, „Pagirdyk, palesink ir paleisk mane!“. Kaip praktika parodė, toki šūkiiai teigiamai veikia ir kitur labai plačiai vartojami. Dar yra karvelių mėgėjų tradicija, kad ir svetimos valstybės karvelį sugavus, jo žiedai nenuimami, bet tik įdedami tam tikri ženklai sparnuose. Pav., sugavus lenkų karvelį su lenkišku žiedu, reikia patikrinti, ar nėra po sparnais lietuviško ženklo. Jei yra, tai karvelis lenkų kilmės, bet mūsų piliečių buvo sugautas, atiduotas kariuomenei, prijaukintas ir dabar jau mums tarnauja. Sparnuose arba kitur gali būti dėdami šifruoti ženklai vietoje pranešimų. Jie gali būti visai nematomi, ir tik užpylus tam tikrų chemikalų galima juos pastebėti.

Paštiniai karveliai įvairiems tikslams naudojami jau gana seniai. Kada dar nebuvo gerų kelių, plentų ir geležinkelių, paštiniai karveliai taikos metu buvo naudojami laiškam, vaistams ir kitiems mažmožiams siųsti. Net pinigų kursui pranešinėti jie buvo naudojami. Didžiojo karo metu paštiniai karveliai buvo visų valstybių kariuomenėse plačiai vartojami. Daugiausia panaudojo juos pranešimams nešioti ir fotografuoti. Šnipai taip pat juos labai plačiai vartojo. Tai labai sunkino šnipų gaudymą, nes jie suspėdavo prieš juos sučiumpant save pranešimus su karveliu paleisti ir visą įrodomąją medžiagą pašalinti.

Pranešimams rašyti vartojamas specialus labai plonas, bet stiprus popierius. Tokio popieriaus telpa paprastame vamzdelyje 10—15 kartų daugiau negu mūsų vartojamo laiškinio popieriaus. Paštinis karvelis gali su savim nešti 4 tokius vamzdelius. Vamzdeliai daugiausia aliumininiai arba ir celiuloidiniai. Jie pana-

šūs į papirosus ir susideda iš 3 dalių; 2 vienas ant antro sustumiamų vamzdelių ir spyruoklinio žiedo. Pranešimas dailiai suvyniojamas ir įdedamas į mažesnę vamzdelį, didesniu uždaromas ir pritvirtinamas prie karvelio kojos su spyruokliniu žiedu. Neturint to vamzdelio, galima vartoti ir žąsies plunksnos kotą, tik reikia atdarą galą užlieti vašku ar kitu kuo, kad popierius nesuslapytų. Vietoje specialaus popieriaus galima vartoti ir šiaip plonesnį arba ir paprastą. Pranešimą galima pririšti ir siūlu prie kojos, bet reikia žiūrėti, kad siūlas nepiautų karvelio kojos, taigi nereikia veržti. Draudžiama pranešimą rišti siūlu prie kaklo, sparnų ir uodegos. Prie uodegos galima rišti tik tam tikrus specialius vamzdelius. Pranešimą uždėdant ar rišant, vienas laiko karvelį, o kitas žmogus pririša vamzdelį. Karvelio nieku būdu nespausti, negąsdinti. Iš rankos paleisti laisvai.

Paštiniai karveliai yra nepaprastai patvarūs. Jie iškenčia didžiausį šaltį, karštį ir gali būti nešę iki 48 val. Karveliui labai kenkia skersvėjis. Taigi vežant reikia dėžės plyšius atsukti į užpakalį, nes vežant, pav., motociklu būna labai didelis skersvėjis. Taip pat reikia vengti didelės temperatūros atmainos. Karveliams nešioti vartojamos tam tikros dėžės, kuriose telpa 4—12 karvelių. Jeigu yra numatoma juos ilgiau laikyti, tai vartojamos kitos dėžės, kuriose karveliai geriau gali judėti ir ilsėtis. Paprastai dėžės nešiojamos ant nugaros, kaip kuprinė arba rankoje. Atvykus naujai pamainai žmonių, visi karveliai senos pamainos paleidžiami. Karveliai skrenda į savo karvelyną, drauge įprasdami prie savo krypties. Per dujų atakas vartojamos tam tikros dėžės. Jos panašios į armonikos dumplės, sustumiamos ir nešiojamos, kaip kuprinė, ant nugaros. Išgirdus dujų pavojaus signalą, reikia skubiai išimti karvelius iš paprastos dėžės ir įdėti į ištraukiamus skyrius ir uždaryti sandariai dureles. Neturint tokios dėžės per dujų ataką, visi karveliai kuo greičiausiai paleidžiami. Jeigu leidžia laikas, tai prie karvelių pririšami pranešimai. Karvelyno budėtojas, gavęs tokį pranešimą, daro ati-

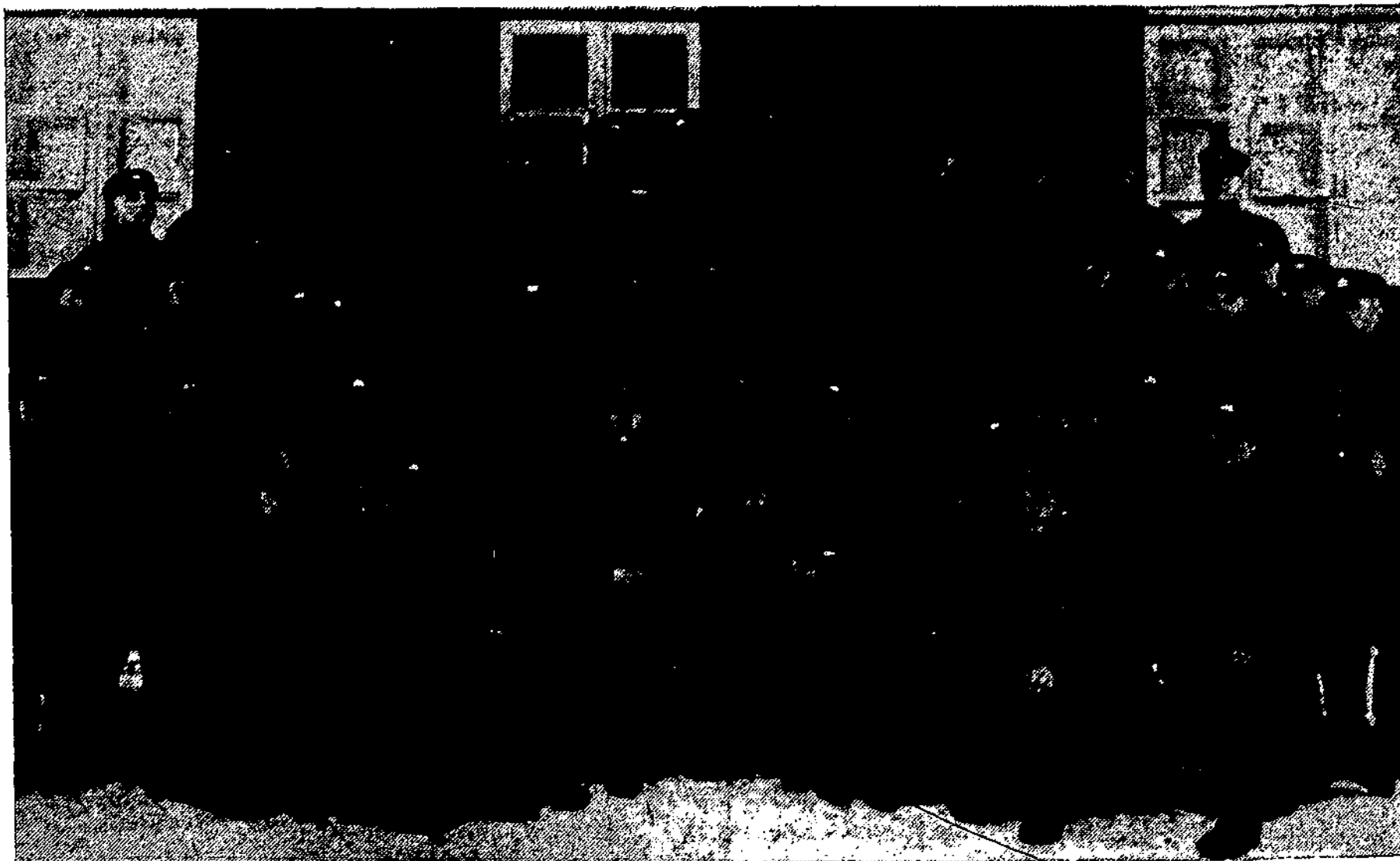
tinkamų žygių, kad, pavojui praėjus, būtų vėl karveliai gražinti į savo vietą. Karvelių dujokaukė, kad jis su ja galėtų skraidyti, kol kas dar neišrasta.

Ypatingais atvejais gali būti į apkasus karveliai pristatomi ir su ryšių šunimis. Šunims uždėdamas tam tikras balnelis, prie kurio iš šonų pritvirtinami pinti iš nendrių narveliai. Į juos įdedami karveliai. Vienas šuo gali nešti 2 karvelius, o ypatingai stiprus ir 4. Šis būdas ne naujas ir jau gerokai tobulas. Dar galima karvelius gabenti tankais, tanketėmis ir šarvuotais automobiliais bei traukiniais. Lėktuvu ypač gerai galima nugabenti karvelius atskirtai kariuomenės daliai. Karveliams nuleisti vartojami tam tikri parašiutėliai. Jie gana pigūs, paprasti ir gerai veikia. Pavyzdžiui, 3 metrų skersmens parašiotu galima su dėže nuleisti 10 karvelių.

Šiaip gabenant, galima vartoti visas susisiekimo priemones, nes paštinis karvelis nepaprastai patvarus. Tik vežant paprasta gurguole, reikia po dėže padėti šiaudų arba šieno, kad netaip kratytų. O dėžės turi būti išklotos maišu ar drobe, kad karvelis galėtų savo nagais laikytis. Tai ypač gerai veikia karvelį ir apsugoja jį nuo sutrenkimo ir net sužeidimo.

Gana dažnai dabar yra sugaunami įvairūs karveliai. Reikia atsiminti, kad paštiniai karveliai Lietuvoje yra apsaugomi tam tikro įstatymo. Taigi karys, sugavęs arba pastebėjęs paštinį karvelį, turi tuojau pranešti savo artimiausiam viršininkui. O šis jį atiduoda dalies ryšių karininkui. Pastarasis, kaip specialistas, išaiškina karvelio priklausomybę. Taip pasielgdamas kareivis gali labai patarnauti savo tėvynei, nes karvelis gali su savim turėti svetimos valstybės šnipo užrašus. Piliėtis arba šaulys sugautą karvelį atiduoda karo komendantui arba vietinei policijai. Griežtai draudžiama nuimti ir skaityti pranešimus, ženklus, žiedus ir kitus rastus prie karvelio daiktus (pav., fotoaparata).

Ats. viršila Olechnavičius

8 p. p. 1 sunk. kulk. kuopos kareiviai, išrašę savo namiškiams „Karį“

Jis taip mylėjo tėvynę

(P. Lukšio mirties 17 metų sukaktuvių proga)

Milijonai krištolinių snaigių, pridengusios šalčio surakintą žemelę, saulės spindulių bučiuojamos, žėrė aplink save gražiausias varsas. Plikos medžių šakos liūdnai styrojo, glamonėjamos piktojo šiaurio. Kur-nekur išsimėtę vienkiemiai, palindę po baltomis antklodėmis, pro savo pajuodusius kaminus iš lėto pūtė melsvus dūmus. Tai vienam, tai kitam kampe nuaidėdavo šūvis ir vėl viskas drebėjo nuo šalčio.

— Vyrai, nekalbėsiu apie dabartinę mūsų būseną, kuri ypatingai judviem gerai žinoma, — paskubomis, kiek susinervinęs kalbėjo Kėdainių srities apsaugos viršininkas. — Jūsų laukia, gal būt, dar didesnis darbas, negu šios dienos susitikimas su priešu. Jus sveikinū, kaip tikrus karius, pasiaukojusius dėl savo tėvynės.

Kareivis Povilas Lukšys

Šita jūsų nepaprasta drąsa bei sumanumas kautynėse su priešais mane džiugina ir jums visiškai pasitikiu. Paskutinėmis gautomis žiniomis bolševikai, gavę vieną kitą netikėtą iš mūsų pusės smūgį, pradėjo trauktis šėtos link. Tačiau šitomis žiniomis pasitikėti būtų per daug drąsu. Todėl nusprendžiau ryt rytą pasiūsti sustiprintą žvalgybą išaiškinti dabartinę priešų padėtį. Žvalgybos viršininku skiriu Vainauską ir jo padėjėju Lukšį. Tamstos pasiimsite vieną kautynių skyrių, vieną kulkosvaidį su keliais kulkosvaidininkais, be to, porą raitininkų ir išvyksite ryt 5 val. 30 min. Vykdami atidžiai apžiūrėsite priešais stovintį Juodkiškio miškelį, Taučiūnų kaimą ir kitas įtartines vietas. Susitikę su priešais, stenkitės sudaryti kontaktą ir apie tai skubiai praneškite man, — baigė viršininkas ir tiriamai pažvelgė į prieš save stovinčius karius. Jų sulyse veidai aiškiausiai pabrėžė, kad jie apie valgį bei miegą jau ne negalvoja; iš jų akių tryško kažin kokia magiška jėga. — Aš manau, jog jūs, vyrai, visa tai atliksite pavyzdinčiai — po neilgos pertraukos pridūrė viršininkas.

— Taip! Nors žūsime, bet atliksime, — drąsiai su geležiniu skambesiu ištare būrininkas Lukšys.

— Na, tai laimingai. Dabar galite eiti susitvarkyti ir po to bent šiek tiek pailsėti, — kalbėjo viršininkas, nuoširdžiai spausdamas vienam po kito dešinę.

— Viską atliksime, tamsta vade, — šaltu balsu, ranką pridėjęs prie kepurės, ištare Vainauskas ir, padarę sukinių, dingo už durų.

Giliai paskendęs mintyse stovėjo vidury mažo kambarėlio viršininkas. Jo galvoje maišėsi, pynėsi įvairios mintys; veidas čia švito, čia niukėsi.

— Taip! Nors žūs, bet atliks — kupinas pasitikėjimo viršininko balsas perskrodė paslaptinę nakties tylą ir, susidūręs su keturiomis sienomis, sudužo. Viršininkas tvirtu žingsniu grįžo prie stalo, apversto popieriais bei žemėlapiams. Sunkiai krito į kėdę ir išvargusi galva atsirėmė ant kairės rankos.

Aplink ramu. Mažutės žibalinės lemputės šviesoje buvo girdėtis popieriaus šlamesys bei paišelio slidinėjimas žemėlapy. Kartas nuo karto pasigirdavo tai vienam, tai kitam kampe pelių bei žiurkių balsai, bet greitai viskas paskęsdavo nakties glūdimoj. Nukarusi ant akių viršininko plaukų kuokštė silpnoje šviesoje išvargusiam jo veidui teikė kažin kokią paslaptinę atspindį. Vienodai čiksdamas laikrodžio stūmė į praeitį vieną po kitos minutę, valandą...

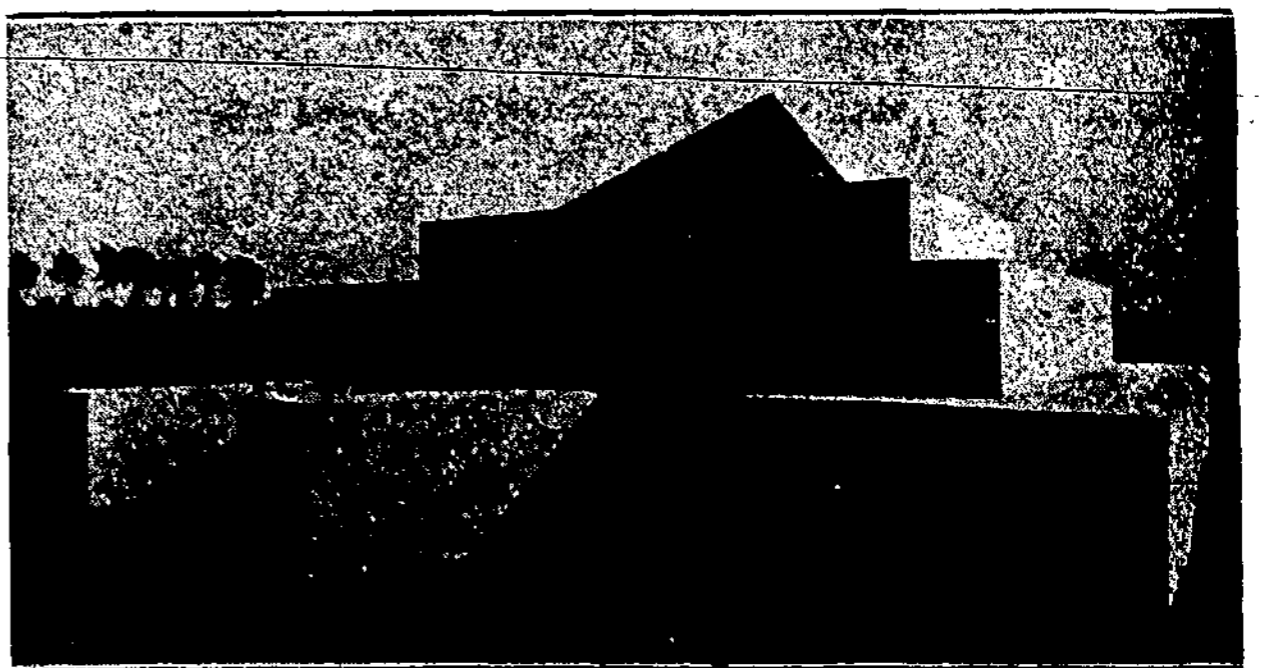
Iš kažin kur pasigirdo mieguistas gaidžio balsas ir vėl viskas ramu. Nebešlama popierius, gulys ant stalo pieštukas; blykčioja paskutines minutes lemputė. Nusvirusi viršininko galva ant stalo tarp popierių skendėjo sapnų vulkane. Aplink kapų tylą.

— Pauliau, ar miegi; gal jau kelsimės, — patylomis šnibždėjo Vainauskas. — Mano laikrodis rodo pusę penkių.

— Taip! Aš manau, kad jau laikas keltis; jau seniai pabudau, — tokiu pat balsu atsiliepė Lukšys. — Bet žinai, broli, — patylomis rengdamasis šnibždėjo toliau, — sapnavau gan keistą sapną, kurio jokia būdu negaliu suprasti.

— Na, na! Kas per sapnas? Gal galima išgirsti? — juokavo Vainauskas.

— Kažin kur, — pradėjo Lukšys, — rodos, įvyko smarkios ir didelės kautynės. Viena kariuomenė, kuriai vadovavau aš, buvo apsiginklavusi kažin kokiais nematytais šarvais. Kulkos atšokdavo ir zvimbdamos lėkdavo atgal. Mūsų priešas buvo stipriai apsikasęs. Bet veltui. Kautynės pasisekė. Ir koks buvo džiaugsmas! Bučiavo vienas antrą... šūkavo... lakstė... Namo grįžome didžiausiu džiaugsmu. Karo orkestrų aidai nesiliovė gaudę; tautiniais drabužiais pasipuošusios mergaitės bėrė po mūsų kojomis gražiausias gėlės. Aš, rodos, papuoštas įvairiaspalvėmis gėlėmis ant juodo žirgo jojau priekyje. Visi pakeliui sutiktieji lenkėsi mums;

Paminklas Taučiūnų lauke — P. Lukšio žuvimo vietoje

džiaugsmui nebuvo galo. Pagaliau prisiartinom prie miesto, kuris skendėjo šimtamečių ąžuolų žalume, sugaudė bažnyčių varpai, sveikindami mus ir aš — pabudau, — baigė kažin koku keistu balsu Lukšys.

— Tikrai įdomus sapnas — su draugiška šypsena ištarė Vainauskas. — Pauliau, tu tikrai gali likti garsiu ir atsistoti mūsų priekyje! Sveikinu. . . sveikinu.

— Gana, gana juokauti. Tu visuomet randi progos paleisti man vieną kitą „špilką“, — baigdamas taisyti kalbėjo Povilas.

Saulė iš lėto kišo savo raudonus ištysusius pirštus iš anapus miško. Viena po kitos merkėsi dangaus akutės. Mėnuo sarkastiškai mirktelėjęs saulei, nusmuko už apšarmojusios pušies.

Iš lėto, žingsniu pro Taučiūnų sodžių slinko keli vežimai. Sušalęs sniegas traukė paslaptinę gaidą. Lengvai prunkšdami arkliai vilko roges. Rogėse įvairiai suvirte kareiviai dalijosi praėjusios dienos išpūdziais, palydėdami juos nuoširdžiu juoku. Čia dainos akordai nedrąsiai veržėsi iš jaunų krūtinių, čia juokas tryško ir sklido aplink.

— Kodėl mums taip linksma? — neiškentęs ir susijaudinęs puikiausia draugų nuotaika klausia būrininkas Lukšys. — Gal todėl, kad mes važiuojam ginti savo brolių nuo besiveržiančių į tėvynę priešų.

— Na, čia, vyrai, užtraukime gražią dainą, nes Taučiūnų kaimo mergužėlės gali išjuokti mus, — versdamasis ant kito šono pirmųjų rogių „pramatorius“ skyrininkas Jonas Skabinskas skatino draugus susikaupti.

— A-a, ar tik nebūsi čia kartais palikęs savo klum-

pes, — pasigirdo iš antro rogių galo pajuokiamas balsas. Visi garsiai nusikvatojo.

— Na, tai pradėk, Jonai — suskambėjo pasiūlymas.

— Eina garsas nuo rubežiaus, žirgus reik balnoti. . . — užsimerkęs, it ant tvoros pašokęs gaidys, pradėjo rėkti Jonas. Visi kiti didžiausiu ūpu jam pritarė. Daina daužėsi po Taučiūnų daržines, kluonus ir kiemus. Malonūs žvilgsniai skverbėsi pro apšalusius langus ir meilios mieguistos akutės linkėjo pasisekimo.

Staiga sutarškėjo kulkosvaidis. . . Prieky joję raitininkai metėsi atgal. Nutrūko daina.

— Vyrai, pirmyn — riktelėjo Lukšys ir šoko vilkti iš rogių kulkosvaidį. Ištemptas iš rogių kulkosvaidis pradėjo atsakinėti tokiu pat tonu priešui.

— Pirmyn! — riktelėjo dar kartą Lukšys ir leidosi prieš link. Vienas po kito sekė jį draugai.

Sutarškėjo krisdamas iš rankų šautuvas. Abejomis rankomis tvėrėsi už kairiojo šono. „Pirmyn“, suvirpėjo išblyškusios jo lūpos ir amžinai prisiglaudė prie numylėtos tėvynės žemės. Linksma išaušusi vasario devintoji diena paniuro. . .

Liūdnai ir paslaptinai veržėsi iš Kėdainių bažnyčios bokšto varpų skausmingas aidas. Plačiai aidėjo vario balsas gaudindamas ne tik tėvo, motutės, bet ir kiekvieno lietuvių širdį. Juodas karstas, papuoštas vainikais, iš lėto traukė į amžinos ramybės vietą. Ir priglaudė jį krauju apšlakstyta, numylėta tėvynės žemelė. Ir traukia jam šimtamečiai ąžuolai sutartinę ir skelbia pasauliui jo karštą meilę tėvynei ir skamba aidas „Jis buvo pirmasis, kurs žuvo kautynėse dėl tėvynės“.

P. Ant-tis

Dar trūksta jaunimui pilietinio susipratimo

Nekartą jau buvo rašyta, kad mūsų liaudy yra užsilikęs iš seniau paprotys galimais būdais vengti karo tarnybos.

Seniau jaunuoliai, kuriems reikėdavo eiti į kariuomenę, vieni važiuodavo į užsienį, daugiausia į Ameriką, kiti negalėdami išvažiuoti stengdavosi visokiais būdais ardyti savo sveikatą, kad gydytojai juos pripažintų nepagydomais ligoniais ir neimtų į kariuomenę. Tokie mūsų tautiečių žygiai tuo metu iš dalies galėjo būti pateisinami, nes reikdavo tarnauti svetimiems. Bet kai atsiranda mūsų jaunimo tarpe tokių, kurie nori išvengti karo prievolės savo kariuomenėje, kurioje, palyginti, visai trumpas tarnybos laikas (apie 1,5 m.), tarnauja savo apskrityje, arba kaimyniniame, iš kur per metus kelis kartus gali parvažiuoti į namus atostogų, dažnai susitinka savo kaimynus ir pažįstamus, patys viršininkai yra kaimynų ir net giminių vaikai, tai nieku būdu jau negalima pateisinti. Mūsų jaunimas, gyvendamas 19-tuosius nepriklausomybės metus, turėjo gražios progos suprasti, kas tai yra Lietuvos valstybė ir iškovota nepriklausomybė ir kas reikia daryti, kad ta nepriklausomybė būtų išlaikyta.

Šiandien nors ir mažiausiame Lietuvos kampelyje ūkininkus ir miestelėnus lanko įvairi spauda: „Karys“, „Trimitas“ ir kiti laikraščiai. Yra įsikūrusios šaulių ir kt. jaunimo organizacijos, per kurias turi gražios progos kiekvienas jaunuolis pažinti savo krašto, savo tautos reikalus ir gerai suprasti pilietines savo kaštui, savai kariuomenei pareigas. Tiesa, paskū-

tiniaisiais metais mūsų tarpe mažai tokių pasitaiko, bet vis dėlto vienas antras nesusipratėlis atsiranda.

Percitais metais vienas kareivis buvo paleistas atostogų. Grįžęs iš atostogų pasiskundė savo viršininkams, kad jam labai skaudančios kojos, esančios pabrinkusios ir nelendančios į batus. Ambulatorijoje jam buvo suteikta medicinos pagalba, bet kojos dar daugiau sutino. Vėliau buvo nustatyta, kad kojų tinimas paties kareivio dirbtinai sukeltas. Po to kojos ligoninėje buvo sugydytos, bet kareivis, sužalojęs savo kūną ir tuo norėjęs išvengti karo tarnybos, buvo atiduotas teismui.

Tą kareivį šiomis dienomis kariuomenės teismas nubaudė 3 metais sunkiųjų darbų kalėjimo, atėmė teises, kario vardą ir išmetė iš kariuomenės.

Šis neapgalvotas žygis suardė jaunuolio gyvenimą, nes tarnaudamas kariuomenėje būtų daug ko pramokęs, daugiau išsilavinęs, protiškai ir fiziškai daugiau subrendęs, būtų grįžęs į namus garbingai atlikęs pilietines pareigas, kaip tikras lietuvis patriotas. O dabar karys 3 metus sunk. darb. kalėjime ir grįš kaip kalinys, be pilietinių teisių, be gero vardo, ir ta žaizda jau visą gyvenimą neužgis. Tad šis skaudus ir neapgalvotas žygis turėtų būti įsidėmėtinas ir tų, kurie auklėja Lietuvos jaunimą. Kitose valstybėse yra negerbiami tie jaunuoliai, kurie dėl silpnos sveikatos negali būti priimti į kariuomenę. Jie kenčia ir sie-
tojasi, kad, pirma, jie yra silpnos sveikatos ir, antra, kad dėl jos jie negali patekti į kariuomenę ir atlikti kario pareigų.

S. N.

Pirmieji žingsniai Seinų krašte

1918 m. pabaigoj Seinų apskrities komisaras (Komisaru vadinosi apskrities viršininkas) inžinierius Čiurlionis sušaukė parapijų komitetus pasitarti milicijos — savanorų organizavimo reikalais. Šiame susirinkime dalyvavo daugiausia kaimiečiai. Iš vadų ryškiausiai prisimenu J. Vaišnorą, kuris paskui ypatingai pasižymėjo rūpindamasis krašto apsaugos, t. y. ginkluotų partizanų organizavimo reikalais.

Susirinkimas nutarė organizuoti apsaugą — miliciją. Pirmieji savanoriai Seinuose buvo vadinami milicija, bet vėliau, 1919 metais pasidalino į dvi grupes, iš kurių viena sudarė įgulą ir gavo kareivių vardą, o antroji liko milicininkais. Savanorių vadu buvo karininkas Asevičius, o milicijos — karininkas Liaukevičius (jau miręs).

Lenkai pamatę, kad lietuviai organizuoja savo įstaigas ir kariuomenę, 1919 m. pradžioj, vieną šventadienį, organizuotai susirinko iš tolimų (Augustavo, Suvalkų) apylinkių ir pasibaigus bažnyčioje pamaldoms, pradėjo draskyti savanoriams, išeinantiems iš bažnyčios, nuo rankovių tarnybinius ženklus. Apie tai buvo pranešta savanorių vadovybei, kuri atskubėjo su likusiais savanoriais, norėdami likviduoti incidentą. Tada lenkai puolė, norėdami nuginkluoti savanorius, tačiau jiems nepavyko. Po to įvykio Seinuose savanorių eilės padidėjo.

Lenkai mėgino ir kitomis priemonėmis Seinuose įsikurti. Atsirado kažin koks Sadauskas, esą skirtas iš Varšuvos, Seinų apskrities viršininku (storosta). Mūsų valdžios, kaip minėjau, buvo paskirtas inžinierius Čiurlionis. Iš pradžių Sadauskas įkalbinėjo gražiuoju jungtis prie Lenkijos, atvirksčiai, grąšino jėga. Pirmomis dienomis „storosta“ lankėsi net lietuvių komiteto posėdžiuose, bet ten niekas į jį dėmesio nekreipė ir pagaliau jis kažin kur dingo. Savo įstaigas lenkai steigė ir kitose Seinų apskr. vietose, pav., Kapčiamiestyj buvo paskyrę pašto viršininku vietos išgamą Kiaulevičių. Į Veisėjus taip pat buvo kažin kokį „įgaliotinį“ atsiuntę ir t. t.

Vietos dvarininkai nenurimo, slapta ir pusiau viešai pradėjo organizuoti partizanus. Jų štabas buvo anapus Seinų, Augustavo pusėj, Sumavos kaime. Organizavosi ir kitur, Suvalkų kryptimi; vykdė pratimus su ginklais, mokė rikiuotės. Jų buvo tikslas užirati Seinus ir visą apskritį. Kadangi mūsų milicija — sa-

vanoriai rimčiau organizuojami buvo tik centre — Seinuose, todėl lenkų dvarininkams buvo laisvas kelias veikti kitose šio krašto vietose; tuo pačiu kilo pavojus ir patiems Seinams. Lietuvių komitetas tuo reikalu susirūpino. Minėtas Vaišnoras tuo reikalu nuvyko į Alytų pas 1 pėst. pulko vadą prašyti ginkluotos paramos. Bet pulko vadas, giliai apgailėstaudamas, negalėjo prašymo patenkinti, nes ir Alytui iš visų pusių grėsė pavojai. Patarė gintis patiems. Tada Vaišnoras nuva-

Savanoris kulkosvaidininkas 1919 m. Dauguvos fronte. Vėliau tas pats kulkosvaidininkas, paleistas iš karo tarnybos, stojo į partizanų būrius ir savo gimtose apylinkėse kovojo prieš atėjūnus lenkus.

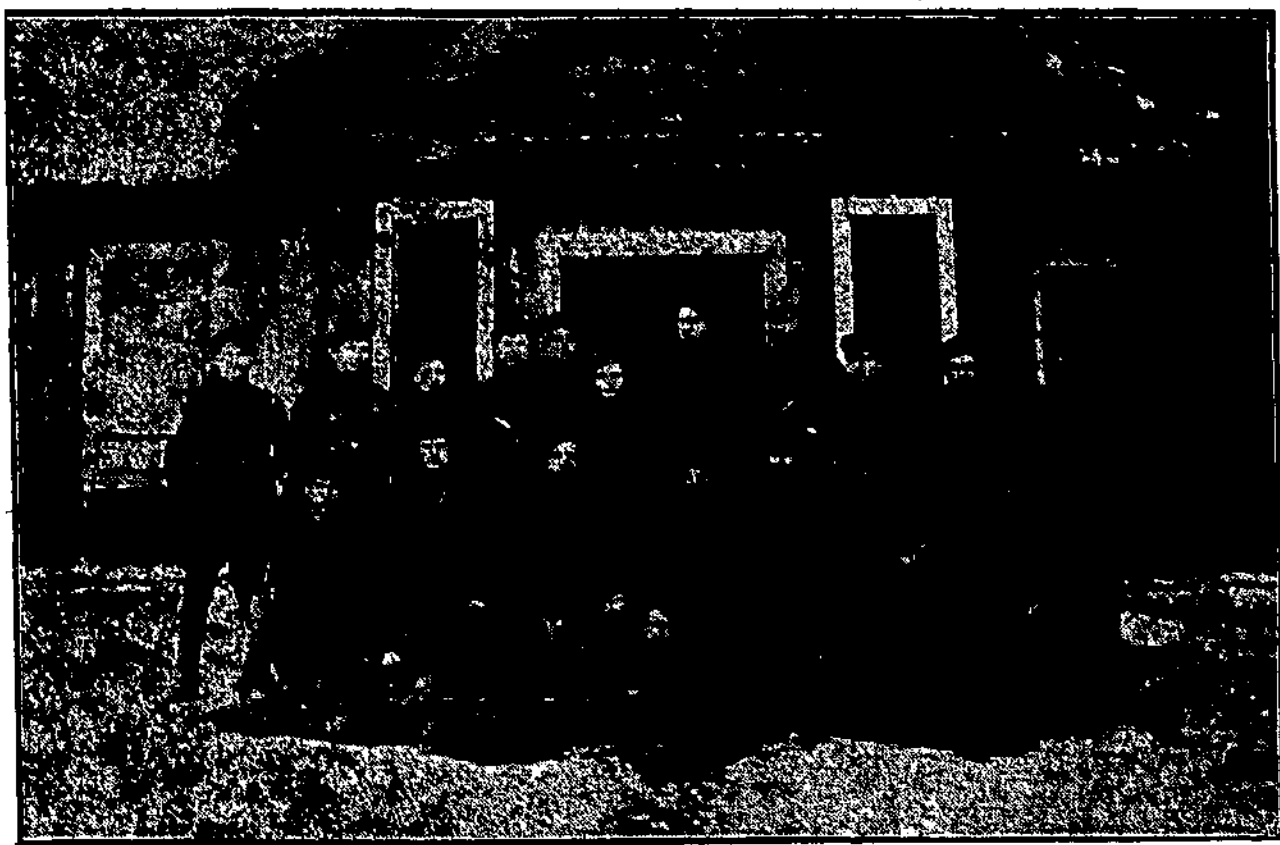
žiavo į Kauną ir laikinajai vyriausybei apibrėžęs viso Seinų krašto būseną, prašė leisti organizuoti partizanus ir duoti ginklų. Vyriausybė šiam sumanymui pritarė, paskatino ir pažadėjo paremti.

Grižus Vaišnorui iš Kauno, prasidėjo partizanų organizavimo darbas, kuriam reikėjo organizatorių, instruktorių vadų, bet jų, ypač nusimanančių apie ginklus, anais laikais trūko.

1918 m. gale buvau stojęs savanoriu Seinuose. Pradėjus organizuoti kaimo miliciją — partizanus, Vaišnoro paragintas ir mano vadovybei sutinkant, išvykau į kaimus organizuoti partizanų. Būdamas savanoriu Seinuose pramokau mankštos, susipažinau su ginklais, kurie jau buvo suprantami didžiojo karo metu besitrinant tarp įvairių kariuomenių. Tuo būdu partizaniškam darbui lyg ir atitikau.

Partizanų reikalams lėšų neturėjome, todėl reikėjo dirbti ir kitą darbą, kad galėtumėm pragyventi. Mane paskyrė mokytoju. Pradėjau steigti kaimuose vakarinius kursus, kurie paskui virto kaimo milicijos — partizanų būreliais. Apmokymui turėjau gerų padėjėjų iš buvusių rusų kariuomenės kareivių.

Iš pradžių partizanai buvo reikalingi daugiausia vidaus apsaugai. Pirmiausia likviduoti įvairius sulenkėjusių dvarininkų organizatorius, agitatorius ir „valdininkus“. Be to, buvo privisę įvairių plėšikų, banditų, kurie kėlė krašte nerimą ir rengė lenkų agitacijai dirvą. O lenkai visokiomis smulkmenomis mokėdavo pasinaudoti ir įvairiausių pažadų, nesigailėdavo. Ne visi lietuviai buvo tautiškai susipratę, ypač, kad Seinų apskr. dalis susisiekiama su Augustavo ir Suvalkų kraštu, kur yra primaišyta lenkų, rusų kolonistų ir ki-

Mūsų partizanų būrelis, kovojęs su lenkais neutralėj zonoj

Anglijos karalius Jurgis V palaidotas

Sausio 28 d. iškilmingai palaidotas Anglijos karalius Jurgis V.

Karaliaus Jurgio V laidotuvėse dalyvavo Lietuvos delegacija: užs. reikalų ministeris Lozoraitis, gen. ltn. Tallat-Kelpša ir Lietuvos pasiuntinys Londone p. Balutis.

Lietuvos delegacija sausio 26 d. buvo Londone. Laivui su delegacija priplaukiant prie Doverio, delegacija buvo pasveikinta 21 šūviu. Doveryje delegaciją pasitiko ir palydėjo iki Londono Lietuvos pasiuntinybės Londone patarėjas Rabinavičius. Anglų vyriausybės vardu Viktorijos stoty delegaciją pasitiko užsienių reikalų ministerijos direktorius Collier, užsienių reikalų ministerio Edeno sekretorius Hakkey ir karo ministerijos atstovas mjr. Brown Johns. Jie delegaciją palydėjo į „Carltono“ viešbutį.

Laidotuvėse dalyvavo: Rumunijos karalius Karolis, Danijos karalius Christianas, Belgijos karalius Leopoldas, Bulgarijos karalius Borisas, Italijos sosto įpėdinis Humbertas, Pietuslavijos princas regentas Paulius ir Švedijos sosto įpėdinis Gustavas Adolfas, Prancūzų prezidentas Lebrunas su gausia delegacija ir įvairių valstybių delegacijos bei atstovai.

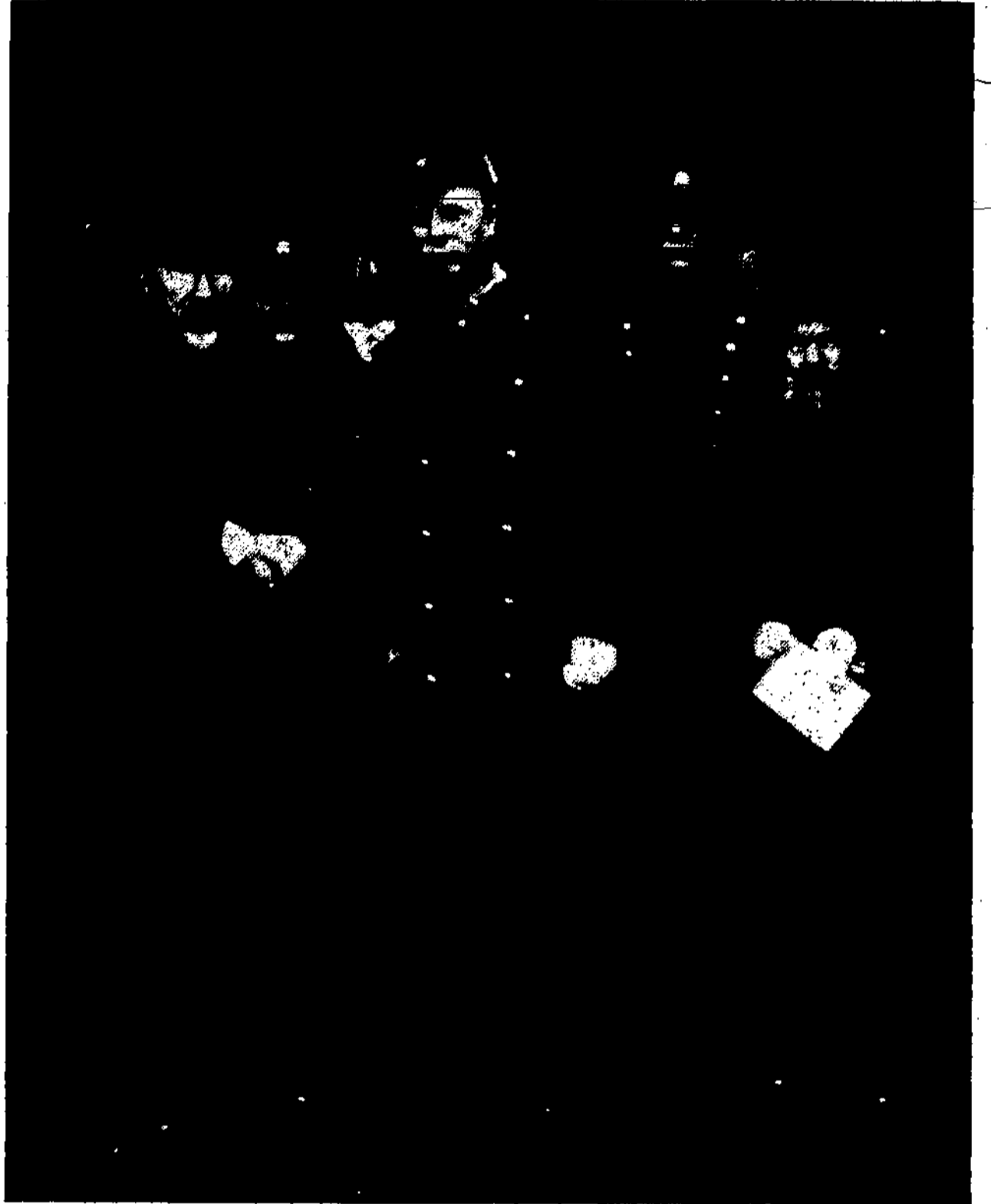
Karaliaus Jurgio V kūnas palaidotas Windzor'o šv. Jurgio koplyčioje. Tuo metu, kai karstas buvo leidžiamas į požemį, buvo visoje Britų imperijoje 2 minučių tyla. Karstą nuleidus į požemį, pagal tradiciją, vyriausias karaliaus šauklys paskaitė visus mirusiojo karaliaus titulus, o paskui paskelbė naujojo karaliaus Edvardo VIII vardą.

Laidotuvėms pasibaigus užsienių reikalų ministeris Lozoraitis buvo priimtas Anglijos užsienių reikalų ministerio Edeno, o gen. ltn. Tallat-Kelpša — karo ministerio ir vyriausiojo štabo viršininko.

Tą pačią dieną už Anglijos karalių Jurgį V Kauno evangelikų bažnyčioje buvo atlaikytos pamaldos, kuriose dalyvavo Respublikos Prezidentas A. Smetona, vyriausybės nariai, Anglijos charge d'affaires Kaune p. Prestonas ir diplomatinis korpas. Pamaldas laikė prof. Jakūbenas.

Vakare žydų choralinėje sinagogoje už karalių Jurgį V buvo atlaikytos iškilmingos pamaldos, kuriose dalyvavo Didžiosios Britanijos charge d'affaires Prestonas.

Įvykusių tą dieną pamaldų dalyviai, o drauge ir visa Lietuva, pareiškė paskutinę pagarbą mirusiam karaliui Jurgiui V.

Po pamaldų už mirusįjį Anglijos karalių Jurgį V išėję iš Kauno evangelikų bažnyčios mūsų Respublikos Prezidentas A. Smetona, vyriausybės ir kariuomenės vadovybės nariai ir Did. Britanijos chargé d'affaires T. H. Prestonas ir kt.

tokių. Todėl kai kurie lietuviai, nuolat susidurdami su svetimaisiais, buvo labiau nutolę nuo savo tautinių reikalų. Tuo pasinaudodami lenkų organizatoriai susilaukdavo šiokio tokio pasisekimo. Dar bastėsi po kraštą ir vokiečių subirusius kariuomenės daliniai, kurie senu papratimu mėgo „pasikiaušiniuoti“. Tik šiuo metu tasai nedrausmingų karių, virtusių banditais, „medžiojimas“ buvo dar žiauresnis vietos gyventojams. Todėl visa tai vertė lietuvius burtis į partizanų būrius.

1919 m. rugpiūčio naktį iš 23 į 24 d. lenkai puolė ir užėmė Seinus. Puolime dalyvavo daugiausia lenkų partizanai, dvarininkų vadovaujami. Mūsų savanoriai, nors ir narsiai kovėsi, tačiau priešas buvo keliskart gausingesnis ir lietuviams teko iš Seinų pasitraukti.

Tą pačią naktį lenkų partizanai (sulenkėję vietos gyventojai) puolė ir Lazdijus. Nuginklavę mūsų miliciją, paėmė ją į nelaisvę. Lazdijai yra šiaupus Seinų apie 20 km. Be to, reikia pabrėžti, kad Lazdijų apylinkės yra grynai lietuviškos, lenkiškai niekas net ir kalbėti nemoka, bet pačiame miestelyj, kaip ir kituose

Lietuvos miestuose, prieš didįjį karą buvo prasidėjęs išsigimimas.

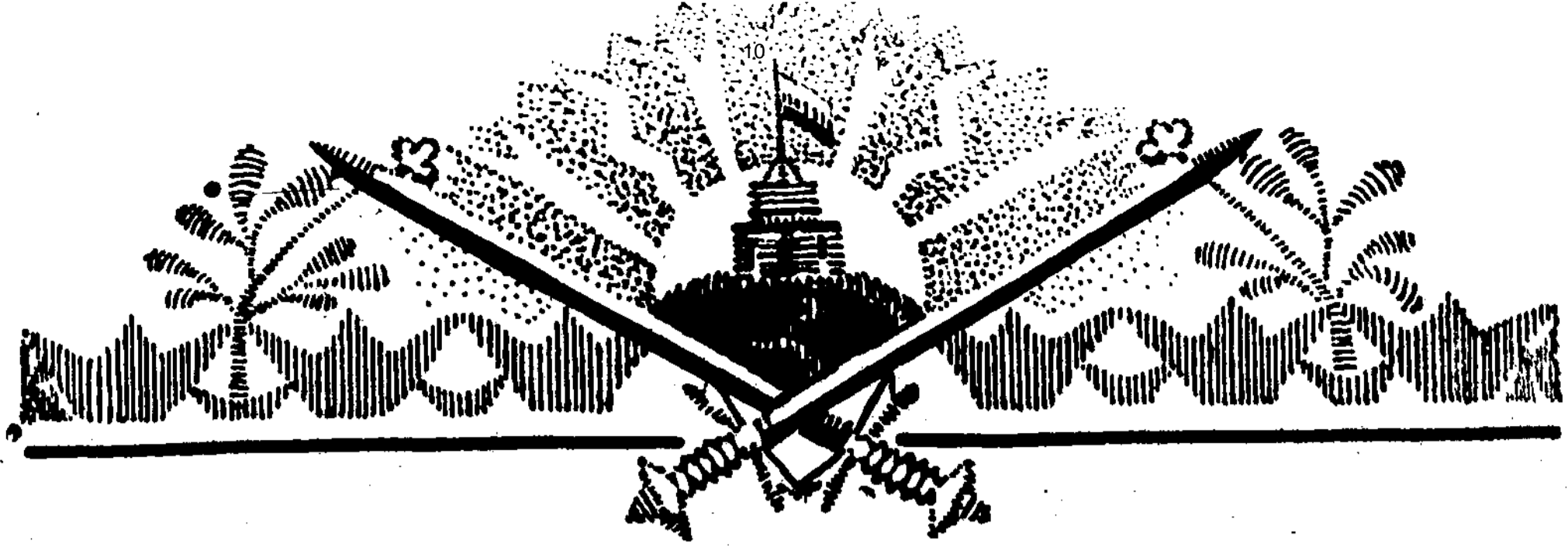
Lazdijuose sukilimą mūsų kareiviai ir partizanai (daugiausia moksleiviai) tuojau likvidavo; kaltininkai buvo nubausti, o kiti suspėjo pabėgti.

Užėmus Seinus, į Lazdijus persikėlė visos lietuvių karinės ir civilinės įstaigos. Lazdijuose pradėjo koncentruotis kareiviai ir partizanai, kurie rengėsi Seinus atsiimti. Partizanų prisirinko labai daug, bet trūko ginklų juos visus apginkluoti.

Seinus lietuviai atsiėmė atgal; čia pirmą krikštą gavo mūsų partizanai. Iš viso Seinais kelis kartus ėjo iš rankų į rankas.

Seinų krašte partizanų veikimas platesniu mastu prasidėjo tik 1920 m. rudenį, kada lenkai, sulaužę Suvalkų sutartį, puolė šį kraštą, ir baigėsi 1923 m. pavasarį, kada buvo visiškai likviduotos lenkų partizanų didžiulės ir gerai ginkluotos gaujos Varviškėje (Seinų apskr.). Varviškės lenkų partizanams, pasak vietos gyventojų, vadovavo vietinio dvarininko sūnus.

Seinų partizanas

Auksas ir laisvė

Šimtą dienų skendome sutemoje. Šimtą dienų saulutė - motutė neįstengė peršviesti tirštų debesų ir miglos. Pagaliau debesis nuslankiojo, migla išsiskirstė. Ant mūsų galvų ir ant mūsų ginklų vėl suspindėjo amžinoji šviesa. Pasidarė linksniau. Ir jėgų pajutome daugiau, ir praregėjome toliau.

— Mūsų aikštė šiandien jau permaža — kalbame tarpusavy.

— O kad taip išvažiuotumėm į kalnus!

Išvažiavę į pratimus visad sustojame aukštumose, todėl mūsų kalboj „kalnai“ reiškia ne ką kita, tik laukus. Taigi ir dabar visi troškome bėgti iš savo aikštės į tolimas pakilumas, nuo kurių plačiai plačiai matyti gimtoji žemė.

Šit jau netoli pratimų laikas. Nerimstame.

— Pasirengt į kalnus! — rikteli viršila visų laukiamais žodžiais.

Tuojau visi išlakstom ir skubam, skubam, kad tik migla neužslinktų, kad tik baterijos vadas sumanymo nepakeistų mums dar nepasirengus.

Bet ne — šviesi saulė vis dar pila giedrą ant mūsų galvų, oras vis labiau skaidrėja, matomumas didėja. Dar truputis laiko ir šit visa zenitinių pabūklų baterija stovi žygio voroje. Išklausome kelis priminimus, sėdame į savo vietas ir auto mašinos po vado ženkle truktelį mus ir visus pabūklus į žygį. Pirmieji autovežimiai veža baterijos vadą, įrankius ir tų įrankių

tarnybą, o kiti — tempia sunkius pabūklus su jų tarnybomis. Stiprūs varikliai, kaip pašėlę žirgai, neša mus lygiu žiemos keliu taip greit, kaip jaunavedžius į vestuves. Už tai šitoki greitą važiavimą mes ir mėgstame labai. Iš savo vežimų giedriomis akimis dairomės po kelio vingius, žvelgiame į neaprepiamas žemių platumas, į devynių kilometrų aukštyje plaukiančius debesis ir nebepastebim kokius kaimus pravažiuojame, kiek miškų ir upelių liko užpakaly, o vis norime tolyn ir tolyn.

Bet jau pakaks. Iš pirmojo vežimo sušvituoja ženklas pereiti kautynių rikiuotėn. Vežimai pasklinda, lenkia vienas kitą, susirikiuoja trikampių ir dar po vieno ženkle sustoja. Akies mirksniu visų pabūklų tarnybos nušoka žemyn ir atkabina pirmagalius. Autovežimiai pasitraukia į šalį. Dabar darbas tiesiog virte verda. Kiekvienas savo vietoje kaip įstengdamas tyliau ir vikriau parengia pabūklus kovon. Tuo tarpu vadas su busole, tolimačiu, prediktorium ir su dešimčia vyrų nubirzgia prieš link. Važiuodami jie greit tiesia jungiamuosius kabelius ir, lyg tik sustoja, tuojau iš vadovietės telefonu ateina komandos. Na, dabar tai sunku nenusimanantiems įsivaizduojamai papasakoti, kas darosi mūsų „kalnų“ pratimuose. Bet iš viso nieko nebūčiau papasakojęs, jei ne tas malonus senukas, kurs šiandien mūsų „kalnuose“ suspindo tikru lietuviškumu.

Taigi, dabar apie tą senuką. Mūsų atvykimą greit pastebėjo apylinkės gyventojai. Po valandėlės nuo kiekvieno vienkiemio ėmė nedrąsiai į mus artėti seni ir jauni. Ir nenuostabu. Nes kam gi neįdomūs artilerijos pabūklai bei jų veikimas?

Poilsio metu tylūs mūsų žiūrovai priėjo dar arčiau, bet užkalbinti vistiek nedrįso. Gal taip jau visam pasauli yra, kad ginkluotųjų neginkluotieji kiek prievengia. Čia susiplaka ir baimė ir pagarba gynėjams. Bet mes juk vykdomė susiartinimo šūkį! Mes gerai suprantame, — jei nebus glaudžios vienybės, tarp mūsų ir visuomenės, tai pavojaus valanda gali būti mūsų visų nelaimės valanda. Taigi, mes pirmieji užkalbinam susirinkusius vaikus, jaunimą, senius. O, koks jų džiaugsmas! Mes jiems papasakojame kas pasidarytų prieš lėktuvams užpuolus, jei neturėtumėm priešlėktuvinių pabūklų. Parodom, kaip nuo lėktuvų ginamės ir kaip juos sunaikinam. Tie parodymai buvo visiems įdomūs, bet įdomiausi žilam senukui, kurs didelę amžiaus dalį praleido tarnaudamas prie Sibiro geležinkelio, kurs matė rusų — japonų, o nematė didžiojo karo. Dabar jis kiekvieną pabūklo dalį apžiūrinėjo su tylią pagarba, su didžiausia nuostaba ir su tikra meile.

Ryšių kuopos jaunųjų kareivių pirmoji optikos pamoka

Kad dar labiau jį nustebintumėm, patarėm nueiti į vadovietę ir ten apžiūrėti tikrai nuostabius sekimo, matavimo ir skaičiavimo aparatus. Senelis paklausė ir nutrepseno į nurodytą pusę. Paskui jį, žinoma, nulėkė ir visi kiti smalsūs žiūrovai.

Pagaliau po kelių valandų atėjo metas grįžti namo. Po paskutinės komandos viską sutvarkėm, pabūklus sukabinom su autovežimais ir laukiam vado. O kai atvažiavo vadovietės žmonės, greit šokom į savo vežimus ir jau važiuojam visi kartu. Tiek malonūs mūsų svečiai lieka savo žemėse, kaip tie medžiai išdygimo vietose. Kažin ar kada bepasimatysime. Atsisveikiname. Mes jiems mojamė, jie mums, mes jiems pro variklių užimą sušunkame, o jie mums. Tik šit matome — iš vadovietės pusės per laukus tiesiog į mus atbėga žmogus. Senas žmogus, pailsęs labai — bėga sunkiais, mažais žingsniais. Jis mums moja, o gal ir šaukia, tik per motorų užimą jo negirdim.

— Ko jis nori?

Vadas duoda ženklą sustoti ir išlipęs eina senio link. O jis bėga visai pamažu, pailsęs, be kepurės, visas sušilęs. Jo dešinė ranka sugniaužta. Atrodo, kad ką neša.

— Mes ką nors palikom vadovietėj — sako tolimininkas.

— Netikiu! — pasipiktinęs jam atkerta aukščio derintojas. — Iki šiol niekad nieko dar nesame pametę.

Bet ginčytis dabar nelaikas. Žiūrim, kas bus toliau. O senukas vos vos bėga. Vadas neiškentęs pabėgė, sutinka, klausia, o šis tik putuoja ir negali žodžio pratar. Jis mėgina prašnekėt, nori kažin ką pasakyti, bet užspringsta, užsikosti ir be žodžių paduoda du pilkus ritinėlius. Per mūsų nugaras perbėga šiurpas, o tolimačio ir prediktoriaus tarnyba sustingsta į ledą. Juk tasai senelis tikrai atnešė jų pamestus kaitelius! Jie tyliai puola prie savo dėžių, tikrina, skaičiuoja ir, nuostabu, viską randa tvarkoje. Tuo tarpu vadas atsargiai apčiupinėja tuos mažus daiktus. Nuvynioja popierių. Ir šit iš popieriaus į platų jo delną ima birsti kažin kas smulkus, geļtonas. Ir antrasis ritinėlis išsiskleidžia, ir iš antro išsipila aukso spindesio daikteliai.

— Kas ten? — visi spėliojame, nerimaujame. Visi stengiamės įžiūrėti tuos smulkius daiktelius vado rankose. Ir pats vadas nuo jų akių nenutraukia.

— Aukšas! — kažin kas surinka žvilgterėjęs per žiūroną.

Dabar jau visi praregim. Kapitono saujoj guli tikri auksiniai pinigai. Tuoju tarp mūsų pasidaro didžiausias turgus. Vieni po nusiminimo staiga pradžiunga, kiti aiškina įvyki, tretį stengiasi papasakoti savo įspūdžius ir spėliojimus, o dar kiti juos visus tildo, nes senis, matyt, jau prakalbėjo. Klausomės ir gir-dim:

— Imkite. Aš juos atiduodu Lietuvos kariuomenei. Nunešk, ponas karininke, tą aukšą Ginklų Fondui. Tegul už jį nuperka sviedinių šitom patrankom. Mes nieko nesigailėsime, viską paaukosime, tik apginkit mus, sakalėliai.

— Tėve! — sušuko mūsų kapitonas, pagalvok, ką darai! Juk čia dideli pinigai! O ar palikai ką nors savo vaikams ir savo senatvei?

— Priimkit, neklausinėkit. Didelei tėvynei reikia ir didelių pinigų. Savo vaikais pasirūpinau, kol jie buvo maži. Išmokiau visus, jie dabar patys sau gyvena. O man daug nebereikės. Su pinigais galiu daryti, ką

noriu. Kai tėvynė pavojuje, geriau, sakau, atiduosiu kariuomenei sustiprinti. Kol ji bus stipri, tol viskas stipriai stovės.

Toliau senelis nebegalėjo kalbėti. Tie keli nuširdūs žodžiai užėmė jo žadą. Gal būt, niekad jis dar nebuvo taip karštai kalbėjęs. O kai nemažiau sujaudintas kapitonas jį apkabino ir pabučiavo, tai senelis taip pravirko, jog ir kiekvienam širdis suskudo.

— Sėskime, tėve, į automobilį — ramino jį vadas. — Nuvažiuosime į miestą, nueisime į patį Ginklų Fondą, atiduosime aukšą ir jiems patiems aiškiai pasakysime, ko pageidaujame. Taip bus geriausia.

Bet senukui į automobilį neteko eiti. Visi iššokom iš automobilių, pribėgom, senuką paėmėm ant rankų ir laluodami, valiuodami atnešėm artyn. Tikriau sakant, ne nešėm, o lėkėdinom. Stiprios artilerininkų rankos tą išsekusį, žilą senelį kilnojo, kaip kokį baltą linų kuodelį. O jis verkė iš džiaugsmo ir mus visus vadino savo sūnumis.

— Visokius darbus dirbau tolimam krašte, — kalbėjo toliau žilas senelis, — ilgus metus taupiau sunkų uždarbį ir dažnai galvojau — kai grįšiu namo, visą Lietuvą auksu apipilsiu. Sugrįžau, mano auksas metai po metų nejučiomis nyko ir aš pats nejučiomis sunykau ir ką gera savo tėvų žemei begalėjau padaryti? Gerai, kad šiandien jūs čion atvažiavot. Jūsų patrankas pamatęs tuoj supratau — reikia tėvynę gelbėti. Teisybė, ne auksu apipilsiu savo tėvynę. Ugnimi ir skeveldrom apipilsiu, bet toji ugnis ir tos skeveldros tūkstančius lietuvių apsaugos nuo pražuvimo. Tūkstančius sūnų dukterų! O ką, kas begali būti maloniau man senam, kaip šita mintis?

Ir tikrai — jis džiaugėsi ir mes džiaugėmės, džiaugsis ir tie, kuriuos pavojaus metu gins to senelio nupirkti sviediniai.

Eil. Daumantas Čibas

RADIOAUTOMOBILIAI KARIUOMENĖJE

Tiek mūsų, tiek svetimose kariuomenėse, kareivinėse įrengti radio priimtuvai su garsiakalbiais. Bet užsienyje mėginama pritaikyti tokiems pat tikslams ir automobilius. Lenkų kariuomenės dienraštis „Polska Zbrojna“ praneša apie automobilį, įrengtą lenkų 3-me šarvuotųjų batalione. Vienas iš jo sunkvežimių perdirbtas į radioautomobilį. Išoriniai šis automobilis atrodo kaip ir visi kiti tikrieji šarvuotieji, tačiau visos radio automobilio dalys ir bokšteliai padaryti iš medžio, o patranka ir kulkosvaidžiai pakeisti garsiakalbiais. Viduryje įrengtas radio priimtuvas, antena iškišta į viršų ir turi apie 2 m aukštumo. Radioautomobilis patarnauja šarvuotųjų batalionui per paradus, manevrus ir tada, kai reikia duoti muziką ar pranešimą didesniai žmonių skaičiui lauke ar kieme.

ČEKOSLOVAKŲ KARIUOMENĖ PALAIKO SAVO PRAMONĖ

Čekoslovakijos krašto apsaugos ministeris išleido įsakymą, kuriuo tvarkomas kariuomenės tiekimas. Užsakymai kariuomenei aprūpinti ateityje bus teikiami tik toms įmonėms, kur tarnautojų čekoslovakų skaičius atitiks procentiškai čekoslovakų darbininkų skaičių. Be to, čekų ir slovākų darbininkų skaičius turi atitikti procentiškai gyventojų čekoslovakų skaičių toje apylinkėje, kur dirba įmonė. Dėl tokio griežto įsakymo, ryškiai palankaus čekoslovakų įmonėms, kilo audra vietinėje vokiečių spaudoje. Seime vokiečių socialdemokratų atstovas įnešė interpeliaciją tuo reikalu. Krašto apsaugos ministeris ir seime pareiškė, kad kariuomenė gali gauti reikalingus jai daiktus tik iš tų įmonių, kurios laiduoja savo prisirišimą valstybei ir kurių darbininkai tikrai yra lojalūs piliečiai.

LATSARGOS KARYS

Mūsų pareigos

Karių tarpe dažnai pasitaiko, kurie, nusivilkę kariškąjį mundurą ir apsilvilkę civiliais drabužiais, jau galvoja, kad jie su kario pareigomis jau nieko bendro nebeteri. Tačiau taip galvodamas karys labai klysta. Panašiai gali galvoti tik nedrausmingi ir apsilieję kariai, kuriems kario vardas svetimas, nemalonus. Geras, kariškai susipratęs karys ir atsargoje būdamas turi atlikti tam tikras pareigas.

Kokios tos pareigos?

Be rašydinimosi, tikrinamųjų atsarginių šaukimų, karo pratimų ir kitų atsargos kareiviams (ataskaitiniams) numatytų pareigų, nurodytų atsargos liudymuose, geras kareivis turi sąžiningai atlikti dar ir kitas niekur neįrašytas pareigas. Geras kareivis turi jaustis kariu ne tik iš paviršiaus, bet daugiausia vidujiniai — dvasioje. Štai kelios atsargos kareivių pareigos, kurių nors ir niekas nespiria atlikti, tačiau geram atsargos kariui jos būtinos.

Pažiūrėkim, ar daug atsarginių skaito „Kari“. Mažas procentas. Turėtų būti kitaip. Geras kareivis, paleistas į atsargą, būtinai turi parsikviesti ir savo kariškojo gyvenimo patarėją, auklėtoją „Kari“. Nors tiesa, „Karys“ daugiau taikomas tikrosios tarnybos kariams, tačiau jame nemaža vietos skiriama ir atsarginių reikalams. Kadangi neturime atskirai atsargos kariams leidžiamo laikraščio, todėl jį mums pavadoja „Karys“. Kariuomenėje „Kari“ kiekvienas karys gauna skaityti nemokamai. Iš gaunamos nedidelės algos jį atskirai išsirašyti yra kiek sunkiau. Kas kita atsargoj. Čia kiekvienas atsarginis kelis litus už „Kario“ prenumeratą, nors ir šiais sunkiais laikais, gali sugrandyti, juo labiau, kad „Karys“ šiemet žymiai atpigintas (vietoj 8, 6 litai).

Kasmet į atsargą paleidžiama tūkstančiai kareivių. Jeigu visi skaitytų „Kari“, tad būtų galima jį ne tik patobulinti turinio atžvilgiu, bet ir žymiai padidinti ir skirti jame daugiau vietos atsarginių reikalams. Todėl kiekvieno atsarginio pareiga skaityti „Kari“. Tai viena.

Antra: neužtenka atsargos kariui pačiam skaityti „Kari“. Jis turi laikyti savo tiesiogine pareiga paraginti ir padėti išsirašyti „Kari“ kitiems — nekariams.

Šių dienų patyrimas yra parodęs, jog kariniame tautos parengime ypatingai svarbų vaidmenį vaidina propaganda, skleidžiama per kariškąją periodinę spaudą — laikraščius. Todėl kiekvienas atsarginis turėtų pasiryžti kasmet surasti „Kariui“ bent po vieną naują skaitytoją. Tai atlikti netaip jau sunku. Reikia tik gerų norų. Čia irgi atsarginio pareiga.

Trečia: atsarginis, būdamas atsargoje, dažnai per ilgesnį laiką pamiršta kariuomenėje įgytąsias karo mokslo žinias. Todėl kiekvienas atsarginis turėtų ilgai nedelsdamas įsirašyti rikiu šauliu į artimiausią šaulių būrį.

Lietuvos Šaulių Sąjunga, kaipo kariškais pagrindais sutvarkyta organizacija, daugiausia dėmesio kreipia į savo narių — šaulių karinį parengimą. Tuo tikslu šauliai — naujokai, įstoję į organizaciją, praeina pagrindinį kario mokymą, atlieka šaudymo pratimus

pradedant nuo šratelių ir baigiant šaudymu iš kulksvaidžių kaunamaisiais šoviniais; rengia manevrus, kuriuose dažnai dalyvauja tūkstančiai įvairių ginklų rūšių šaulių. Atsarginis, aktyviai dalyvaudamas šaulių kariuomenės parengimo darbe, ne tik nepamirš ką kariuomenėje yra išmokęs, bet kai kuriais atvejais savo kariškąjį žinių akiratį dar ir praplės, jį papildydamas bei pagilindamas naujais karo mokslo srity patyrimais. Todėl kiekvieno atsarginio krūtinę turėtų puošti kuklus šaulio ženklas.

Ketvirta: kasmet į kariuomenę šaukiami naujokai. Netarnavusiam kariuomenėje jaunuoliui karo tarnyba nepažįstama. Jam yra daug neaiškumų. Čia jam turi padėti atsarginis, paaiškindamas, padrasindamas ir apibrėždamas tą kelią, kuriuo turės eiti, atlikdamas garbingąją pilietinę pareigą — karo tarnybą.

Penkta: visuomenės tarpe dažnai skleidžiamos įvairios žeminančios mūsų kariuomenę ir jos tvarką žinios. Šias žinias neretai skleidžia ir patys atsarginiai, buvę blogi kariai. Čia geras atsargos kareivis turėtų tokiems plepalams užkirsti kelią, sudraudamas tokius lengvabūdžius atsarginius, ir tinkamais argumentais griaudamas visus apie mūsų kariuomenę bei karo tarnybą prasimanymus.

Panašių pareigų būtų galima prirašyti ir daugiau, bet geras atsargos karys jų ras ir pats be atskirų nurodymų.

Atsarginis J. Bakanas

SENI DRAUGAI ATSARGINIAI

Kiduliai. Šią savaitę Kiduliuose buvo šio valsčiaus atsarginių karių patikrinimas. Dalyvavo ir patsai Vilkaviškio karo komendantas. Gražu buvo žiūrėti, kai po ilgesnio laiko susirinko į valsčių ir pasimatė seni kovos draugai. Buvo ir savanorių kūrėjų ir kitų nepriklausomybės kovų meto dalyvių.

Ir begalės išpūdžių, atsiminimų, bendri pergyvenimai riša šią atsargos karių šeimą stipriau negu giminystė.

Atsarginiai visi linksmi, draugiški, kalbasi kada vėl reikės, anot jų, „stot į eilę“.

hb

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS KOVŲ PARTIZANAI, ATSILIEPKITE!

Vyriausybė ir kariuomenės vadovybė dabar ypatingai susirūpinusios krašto saugumu ir kariniu tautos parengimu; maloniai prisimenamas mūsų tautos pasiryžimas ginti savo laisvę nepriklausomybės kovų metu. Kad tie žygiai neišdiltų iš Lietuvos nepriklausomybės kovų istorijos, sumaniau surinkti žinių ir aprašyti pirmiausia ginkluotų gyventojų-partizanų kovas su bolševikais. Ištyriau vasaros rytų partizanų veikimą, bet norėčiau dar gauti žinių apie Sedos—Mažeikių partizanus. Taip pat esu girdėjęs, kad visam bolševikų fronte kariuomenei dažnai tekdavo naudotis sukilusių vietos ginkluotų gyventojų parama. Todėl tų karių, kurie prisimena apie partizaniškus gyventojų veiksmus, prašau nors trumpai parašyti man kuriose vietose tokie veiksmai jiems teko pastebėti ir bent vieną kitą dalyvių pavardę. Žinias maloniai prašau siųsti: Ats. mjr. P. Gudeliui. Kiburiai. Biržų apskr.

P. Gudelis

Jau išspausdintas Sieninis Karių Kalendorius

Kaina: kariams, šauliams ir moksleiviams — 40 ct.,
o kovovams — 60 ct

PRASIDĖJO VI-IEJI SKAUTŲ VADŲ KURSAI

Jau prasidėjo VI-iejų skautų vadų kursai. Darbo tvarka tokia pat, kaip ir anksčiau, būtent: 1. rašto darbų rašymas, 2. stovykla, 3 d-vės vadovavimo praktika ir 4. kursų baigimo rašto darbas.

VI-ųjų kursų dalyviams duota parašyti šie darbai: Prof. St. Šalkauskio knygos „Skautai ir pasaulėžiūra“ ir Baden-Powellio „Skautybė berniukams“ laužų pasakojimų Nr. Nr. 1—5, 9, 17—22, 26—28 santraukas. Be to, raštu atsakyti į šiuos klausimus: 1. Kurias teises suteikia ir kurias pareigas uždeda draugininkui Lietuvos skautų sąjungos statutai. 2. Kurios yra skiltininko teisės ir pareigos, 3. Kaip draugininkas turi lavinti savo skiltininkus, 4. Kuo būdu ir kuriomis priemonėmis stengiesi savo draugovėje įgyvendinti 2-ąją skautų įstatą, 5. Kuo būdu ir kuriomis priemonėmis stengiesi savo draugovėje įgyvendinti 6-ąją skautų įstatą, 6. Kodėl skautai mokomi pėdsakystės, 7. Kurių pionieriavimo dalykų mokai savo skautus ir kokia to mokymo prasmė, 8. Kaip suprasti pasakymą „Būk pasirengęs nelaimingiems atsitikimams“, 9. Kuo būdu ir kuriomis priemonėmis skiltininkas gali sudrausminti skiltį ir sukurti skilties vienybės nuotaiką, 10. Kodėl žaidimai turi tokią svarbią vietą skautiškaime auklėjime, 11. Sudaryk kambarinės skilties sueigos smulkia programą ir trumpai ją paaiškink, 12. Sudaryk vienadienės skilties iškylos smulkia programą ir trumpai ją paaiškink, 13. Sudaryk kambarinės d-vės sueigos smulkia programą ir trumpai ją paaiškink, 14. Sudaryk dvidienės (su nakvyne) d-vės iškylos smulkia programą ir trumpai ją paaiškink, 15. Sudaryk 2 mėnesių d-vės skilčių konkurso planą ir trumpai jį paaiškink, 16. Kaip charakterizuoja skautybę Lietuvos skautų šefas Antanas Smetona.

Dar galima registruotis ir visus rašto darbus siųsti iki š. m. balandžio 15 d.

Stovykla numatoma surengti liepos mėn. pradžioje. Pilnas stovyklos mokestis be kelionės išlaidų 25 lt.

Į stovyklą galės vykti ir tie V-ųjų kursų dalyviai, kurie parašė darbus, bet negalėjo dalyvauti praėjusių metų stovykloje.

Tinkamų draugininkų paruošimu sąjungos vadovybė labai rūpinasi, nes žino, kad sąjungos kokybiškas augimas kaip tikrai nuo jų pareina.

A. Ž.

PAMOKOS KAREIVINĖSE

Sausio 18 ir 25 A. Frėdoj, aviacijos kareivinių būstinėj, buvo dvi „Aušros“ berniukų gimnazijos VI—VII kl. mokinių pamokos, kurių metu parodyta lengv. ir sunk. kulkosvaidžių veikimas.

Tai pirmosios mūsų pamokos kareivinėse.

E. G-čius

NAUJAS KARIŠKAS BŪRELIS

Sausio 31 d. Mažeikių gimnazijoje įvyko karinio parengimo mėgėjų būrelio steigiamasis susirinkimas. Karinio parengimo dėstytojas kpt. Mažylis papasakojo apie kariuomenės reikšmę mūsų valstybės gyvenime. Būrelio uždavinys: sekti ir pamėgti kariškąją spaudą; susipažinti su mūsų kariuomenės tobulėjimu, karo priemonėmis bei ginklais ir karišką rengimą propaguoti kaimo jaunuomenės tarpe.

Būrelin įsirašė per 30 narių. Būrelio valdybon išrinkta M. Kislauskas, Z. Tiškus ir V. Vaičiulis. Būrelį globoja kpt. Mažylis.

J. Zonys

IR MOKINIAI PRIEŠ ALKOHOLĮ

Sausio 18 d. Žagarės vid. mok. salėj buvo minima blai-vybės savaitė. Minėjimą turininga kalba atidarė mok. dir. p. Kirlys, kuris apibūdino šios dienos reikšmę ir kvietė kuo gausingiausiai prisidėti prie šio kilnaus darbo. Po direktoriaus kalbos kalbėjo gyd. p. Gonionskis, kuris nušvietė alko-

holio kenksmingumą organizmui ir psichikai. Mokiniai skaitė referatus ir eilėraščius apie alkoholio kenksmingumą žmoniems ir kraštui.

A. Kablis

ALYTAUS GIMNAZIJA

— Sausio 25 d. VII ir VIII kl. susipažino praktiškai su sprogstamosiomis medžiagomis — dinamitu, pirokselinu ir tolu. Sprogdinimą atlikome miške. Ypatingai didelį įspūdį sukėlė geležinio vamzdžio sprogdinimas. Kiekviena aukštesniųjų klasių gauna 2 „Kario“ egzempliorius. Visi, net ir mergaitės, „Kari“ pamėgo ir laukia kiekvieno naujo numerio.

— Sausio 25 d. sukako 10 m. nuo Vytauto Dd. d-vės įkūrimo. Ta proga vytautiečiai surengė iškilmingą minėjimą. Tūntininkas M. Židanavičius draugovei įteikė vėliavą. Nauji skautai davė įžodį.

A. M.

GRAŽUS PAVYZDYS

Upytės pradžios mokyklos III skyr. mokinės Juzė Ablazėvičiūtė ir Jadvyga Krasuckytė, gavusios iš savo tėvelių Kalėdų šventėms pinigų, jų nepanaudojo savo reikalams, bet nupirkusios popirosų atsiuntė į I pėst. divizijos štabą, prašydamos įteikti tiems kareiviams, kurie švenčių metu bus tarnyboje. Jų prašymas buvo įvykdytas. I p. divizijos štabo kareiviai, kurie per šventes ėjo tarnybą, labai džiaugėsi mažųjų lietuvių dovana.

Šis jaunų mergaičių elgesys parodo, kaip jos jau moka mylėti savo tėvynę ir jos narsiąją kariuomenę.

I p. d. štabo viršininkas gen. št. plk. Sprangauskas nusiuntė per Upytės pradžios mokyklos vedėją jaunoms patriotėms padėkos laišką.

X.

ŽAGARĖS MOKINIAI IR SKAUTAI NESNAUDŽIA

Žagarės vid. mokyklos direktoriaus Kirlio iniciatyva mokykloje įsteigta mokinių skaitykla, kurią tvarkyti pavesta Navlickaitei ir Zakavičiūtei. Mokiniai pertraukų metu laiką praleidžia skaitykloje prie mokyklinio amžiaus laikraščių. Ypatingai mėgiami skaitykloje „Karys“ ir „Skautų Aidas“.

Mokyklos direktoriaus prašomas burmistras Užemeckas skautus ir šiaip susidomėjusius moko kariškos topografijos. Pamokų būna po dvi savaitėje. Be to, Žagarės vid. mokyklos „žvalgaičio“ d-vės skautų vadovybė skautams sudrausminti, skautiškomis žinioms pagilinti, skiltininkams įsteigė pavyzdinę skiltį, kuriai vadovauja atsargos karys, prityręs skautas.

Pavyzdinė skiltis mokosi rikiuotės, prisitaikymo prie vietų, pasisveikinimo, griežtumo ir kitų dalykų.

Žagarės skautai mokosi skaityti žemėlapius

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

DAUGIAUSIA SKAITO BAIGUSIEJI MOKOMĄJĄ KUOPĄ

1 pėst. pulko biblioteka turi 2680 tomų knygų ir apie 600 nuolatinų skaitytojų. Daugiausia skaito baigusieji mokomąją kuopą kareiviai. Daugiausia skaitomi beletristiniai veikalai. Mėgstamiausi autoriai: Putinas („Altorių šešėly“) ir Vienuolis („Viešnia iš šiaurės“). Pr. m. perskaitytą 5200 tomų. Švietimo karininko priežiūroje biblioteką tvarko gr. Reinys.

J. pusk. Ant. Umbrasas

IŠRINKTA VAKARO KOMISIJA

Sausio 26 d. buvo Seredžiaus įgulos likt. puskarininkių susirinkimas. Nutarta valgyklai įsigyti radio imtuvas ir baldai. Tam reikalui padidintas mokesčio įnašas. Vėliau išrinkta vakaro komisija, kuriai pavesta suorganizuoti artistų meno kuopelę. Visi liktiniai nutarė sudaryti vyrų chorą. Mokytoju pakviestas vietos vargonininkas.

V. s. p. Grigoras

STUDENTŲ SU KARIAIS SUSIARTINIMO KONCERTAS

Vasario 2 d. 2 p. pulko karių salėje, šviet. vadovo plk. ltn. Simonėlio ir jo padėjėjų ltn. Gaigalo ir ltn. Gromnicko pastangomis, buvo Vytauto Didžiojo Universiteto akademinio (studentų) choro koncertas. Koncerto tikslas — skambia, įspūdinga daina palinksminti pulko karius ir su jais susipažinti.

Koncertu, choro dalyviais ir dalyvėmis pulko kariai iš anksto buvo susidomėję, todėl skirtu laiku pasiklausyti prisirinko pilna pulko karių salė.

Studentų choras — mišrus ir didelis. Susideda iš 140 asmenų. Diriguoja p. K. Kaveckas.

Pulko kariams buvo padainuotos šios dainos: Račiūno — „Draugai“ ir „Vilija“, Gaubio — „Žalioji girelė“, Šimkaus — „Nusipyniau vainikėlių“, Martyno Jankaus daina — „Išbėk, išbėk iš Rusnės kaimo“, Naujalio — „Vasaros naktys“ ir Kačinsko — „Piovėjai“.

Šias dainas choras padainavo labai įspūdingai. Už tai jos buvo palydėtos širdingomis katutėmis.

Rašant apie šį gražų koncertą negalima nepaminėti mažos smulkmenos. Dainuojant dainą „Piovėjai“, trumpam laikui užgeso elektra. Choro dalyviai nesumišo, bet, rodos, dar darniau ir pakiliau dainuodami dainą baigė. Tai rodo, kad choras yra ne tik gerai susidainavęs, bet ir drausmingas. Ši choro savybė pulko karius, gerai pažįstančius drausmę, taip pat nudžiugino.

Po koncerto visi choro dalyviai ir dalyvės buvo pakviesti į karininkų ramovę, kur jaukioje nuotaikoje šauniai pasišoko.

Studentų choras jau yra aplankęs Klaipėdos, Marijampolės įgulas ir 1 gusarų pulką. Būtų gera, kad jis aplankytų ir kitas, ypač provincijoje stovinčias, kariuomenės dalis.

Jrgs D-na

AUKOS GINKLŲ FONDUI

3 p. p. II bataliono liktiniai puskarininkiai ir civil. tarnautojai remia ginklų fondą. Tam reikalui pasižadėjo paaukoti 436 litus per 12 mėnesių. Daugiausia pasižadėjo aukoti 5 kuopos vyr. pusk. Paliulis 100 litų, ir štabo k-dos vyr. pusk. Sabaliauskas 60 litų. Šį mėnesį pinigų dalis jau paaukota.

Neatsilieka taip pat ir aktyvios tarnybos kariai. Atsisakydami nuo rūkymo ir kitų išlaidų, aukoja ginklų fondui. Iš viso šį mėnesį kuopose ir komandose paaukota: 248 litai ir 55 centai.

— Kuopose ir komandose kariai aukuoja nuo 50 centų iki 2 lt.

Daugiausia paaukėjo 5 kuopa, būtent, 101 lt. 70 cent.

GAUNAME SKANIOS ŽUVIES

3 p. p. II batalione kariams kai kada duodama rūkytos žuvies, menkių. Kareiviams rūkyta žuvis patinka ir jie patenkinti maisto pajvairinimu. Karių klaipėdiečių pasakojama, kad šios rūšies žuvis žvejojamos ir žiemą, ir yra šviežios.

V. s. p. Grigoras

KARIAI KULTŪRINA APYLINKĖ

Seredžius. Čia iki šiol buvo skurdus, sunykęs miestukas be jokio gyvumo. Ir jaunimas merdėjo. Kai tik čia apsigyveno kariai, miestelis tuoj pagyvėjo: gatvėmis matyti vaikščiojančių karių. Sekmadieniais į bažnyčią eina visa parapija. Ta proga jie nori pamatyti ir pasigerėti mūsų kariais. Ypač žavi apylinkę gražios karių dainos ir apylinkės jaunimas godžiai mokosi jų. Nusiziūrėjęs į karius, ir jaunimas kratosi blogų papročių: girtavimo ir peštynių. Jų vietą užima kultūringos pramogos, kuriose kariai ir nekariai yra geriausi bičiuliai. Jaunomenė tik laukia, kada ir ją pašauks į kariuomenės eiles.

Jei Kaunui, Šiauliams ar kitam miestui kariuomenės įgula nenaujiena, tai Seredžiui tatai yra tikriausias pasididžiavimas.

(hb)

KARĖIVIS VISO MĖNESIO ALGĄ PAAUKOJO GINKLŲ FONDUI

3 pėst. Vytauto Didžiojo pulko 1 sunkiųjų kulkosvaidžių kuopa paaukėjo ginklų fondui 91 lt. 50 ct. Reikia pabrėžti, kad jaun. kareivis Vladas Širvys paaukėjo net viso mėnesio algą. Tos pat kuopos liktiniai puskarininkiai paaukėjo ginklų fondui 180 lt.

J. p. M. Valatkevičius

GRAŽIAI PRALEIDŽIAME ATLIEKAMĄ LAIKĄ

5 p. D.L.K. Kęstučio pulko mokomoji kuopa savo būstinėje turi įsirengusi gražią skaityklą, kurioje yra keliolika įvairių laikraščių, šaškių, keli komplektai šachmatų ir kitų žaidimų.

Dabar ten pat įrengė (iš surengto kuopos vakaro lėšų) gražų radio aparatą.

Kuopa neatsilieka nuo kitų įgulų dalių ir dainavimo srity. Iš pratimų grįžtant visada skamba mokomiečių linksmos kariškos dainos. Dainų pamokoms iš pulko salės į kuopos būstines perneštas pianinas.

5 p. D. L. K. Kęstučio pulkas

Pulko liktiniai Ginklų fondui paaukėjo sausio mėn. vienos dienos uždarbį.

Kestutininkai labai pamilo stalo tenisą, kurių pulke yra net du: 3-je ir mokomoje kuopoje. Atliekamu laiku mielai treniruojami sudarydami tarp savęs įvairias rungtynių partijas.

MATĖM V. KUDIRKĄ

Sausio 26 d. Valstybės Teatro Klaipėdos skyrius Pagėgiuose, Duonelaičio gimnazijoje, vaidino J. Inčiūros 6 paveikslų vaidinimą „Vincas Kudirka“. Karius teatro vadovybė leido, kaip ekskursantus ir todėl daug karių pamatė šį vaidinimą. Kariams vaidinimas patiko.

„KARYS“ Į GIMTUOSIUS KAIMUS

6 pėst. P. K. Margio pulko švietimo vadovo padėjėjo jaun. ltn. Lesniausko iniciatyva ir paraginiu daugelis pulko kareivių išrašė į namus „Kari“. Daugiausia iš pulko dalinių išrašė mokomoji kuopa — 106 egz., ryšių kuopa — 62 egz., 2 s. k. kuopa — 37 egz., griežikų k-da — 31 egz., 4 kuopa — 28 egz., 3 kuopa — 24 egz., štabo k-da — 20 egz., 1 s. k. kuopa — 17 egz., ūkio būrys — 15 egz., 6 kuopa — 11 egz., 2 kuopa — 9 egz., ligoninės k-da — 7 egz., 5 kuopa — 6 egz., 1 kuopa — 7 egz.

J. M-čius

VISI SUTINKA AUKOTI

7 pėst. pulko pionierių būrio kareiviai, nežiūrėdami į savo kuklią gaunamą algą, būdami susipratę kariai ir žinodami ką reiškia kariui turėti kuo daugiausia ginklų, visi nutarė paaukoti ginklų fondui 32 litus.

V. p. Vl. Mikšys

CHORAS RENGIASI Į PAGĖGIUS

Netrukus 7 p. Ž.K.B. p. choras vyks į Pagėgius su dūdu orkestru koncertui. Jau dabar choras intensyviai dirba, mokosi ir lig šiol jau yra pramokęs naujų, gražių koncertinių dalykelių.

Telefonininkas

GRAŽUS REIŠKINYS

7 pėst. Ž. K. Butegeidžio pulko karių tarpe paskiausiai aiškiai matyti vis didėjantis susipratimas ir kultūringumo reiškiny. Kortavimas iš pinigų, girtavimas, rūkymas, betikslis vaikštinėjimas vakarais po miestą — jau vargiai beranda kariuose pritarimo. Čia daugumas karių nori ir stengiasi kariuomenėj kultūringiau ir vertesniems tikslams praleisti ir taip, palyginti, trumpą kario tarnybos laiką. Todėl stengiamasi įsigyti daugiau mokslo, įvairių žinių, kas kariuomenėj yra lengvai prieinama, o civiliam gyvenime yra didelis turtas.

Telefonininkas

VALSTYBĖS TEATRO GASTROLĖS

Sausio 29 d. tas pats teatras Šilutėje irgi vaidino „Dr. Vincą Kudirką“.

Įgulos kareiviams taip pat buvo papiginti bilietai. Vaidinimas paliko gilaus įspūdžio. Pageidaujama, kad panašaus turinio veikalai būtų dažniau kariams vaidinami.

LEIDŽIAM LAIKRAŠTELĮ

8 pėst. K. K. Vaidoto pulko mokomosios kuopos mokinio, buvusio gimnazijos mokytojo Zemribo iniciatyva, aktinagai kariūnams, kuopos mokiniams ir pulko kariams padedant, leidžiamas vasario 16 proga kartinis laikraštėlis. Laikraštėlis turės apie 50 puslapių.

MOKOSI TAISYKLINGAI LIETUVIŠKAI RAŠYTI

8 pėst. K. K. Vaidoto pulke, pulko vadui įsakius, surengtos specialios lietuvių kalbos pamokos.

Moko buvęs gimnazijos mokytojas — kalbininkas, atliekantis pulke tikrąją tarnybą. V. p. Gulbinskas

II PĖST. DIVIZIJOS RYŠIŲ KUOPA AKTYVĖJA

Be daugelio karinių pasirengimų, ryšių kuopos kareiviai, liktinių puskarininkių iniciatyva, rengia kareiviams kultūringas pramogas. Be kariško sporto, duodama ir sielos peno. Vasario 2 d. buvo surengtas vakarėlis — pasilinksminimas, kuriame suvaidino Lietuvos prisikėlimo dramą „Laisvės kelias“.

Eilinis Aimana

GRAŽUS ŠVIETIMO PAVYZDYS

II pėst. divizijos štabo ryšių kuopos kareiviams įvestos sekmadieniais, tuoj grįžus po pamaldų, švietimo pamokos: Lietuvos istorijos, geografijos ir auklėjimo pobūdžio. Kareiviai tuo patenkinti, kad galėsia geriau pažinti savo tėvynės praitį, krašto padėtį ir t.t.

Pusk. Kapočiūnas

LIKTINIAI PUSKARININKIAI MĖGSTA JODINĖJIMO SPORTĄ

3 artilerijos pulko liktiniai puskarininkiai turi per savaitę po tris pamokas savo kariškoms žinioms pagilinti ir pakartoti. Pamokas dėsto pulko karininkai. Iš pamokų labiausiai puskarininkiai mėgsta jodinėjimą po laukus.

RENGIAMĖS IŠKILMINGAI PAMINĖTI VASARIO 16 d.

3 artilerijos pulko kariai, ltn. Grabažio vadovaujami, rengiasi iškilmingai vasario 16 d. paminėti. Tai dienai rengiasi vaidinti V. Bičiūno „Trimitai šaukia“, 3 veiksmų dramą. Artistai pulko kariai mėgėjai ir liktin. puskarininkių žmonos. Režisuoja p. Noakas. Pr. Sitavičius

VISAS POLIGONAS SMĖLIO DĖŽĖJ

4 art. p. mokomosios baterijos virš. Januška šiomis dienomis baigė dirbti smėlio dėžėje mokymo reikalams poligono vaizdą. Žemės paviršių ir jame esančius daiktus, nors ir mažame maštabe, bet pagamino labai natūraliai, kaip yra žemėlapyje.

Įvairių dažų pagalva nudažė pagal natūralias daiktų spalvas žemės paviršiaus plotus. Išraižė jame upes, upeliukus, griovius, kelius, klonius ir padirbo kalnus bei kalvas. Miškus pagamino iš samanų, o trobas iš medžio. Palyginus su žemėlapiu visą poligono vaizdą, nerasi praleistos nei vienos trobos, nei upelio, nei miškelio. Viskas atitinka tikrenybei.

Jau akimis žiūrint atrodo, kad matai ne šiaip sau be reikšmį daiktą, bet visai natūralų gamtos reginį. Jis dar labiau pasitvirtina žiūrint į jį pro žiūroną.

Šis darbas ne tik nusisekė, bet padarytas ir meniškai, kuris daug padės besirengiantiems poligono pratimams ir šaudymams.

Benas Jablonskis

IŠSIRASĖ „MŪSŲ VILNIŲ“

Ryšių bataliono karininkai, liktiniai puskarininkiai ir civiliniai tarnautojai yra išsirašę vieni sau, kiti savo namiškiams ar giminėms „Mūsų Vilniaus“ žurnalą. Viso išsirašė 66 metinės prenumeratas. Jų tarpe yra išsirašę „Mūsų Vilnių“ kelias ir tikrosios tarnybos karių.

RENGIAMI PASILINKSMINIMAI

Švietimo vadovo rūpesčiu ryšių batalione dažnai rengiami įvairūs pasilinksminimai, kurių programą įvykdo patys kariai.

Toks pasilinksminimas buvo surengtas ir vasario 1 d. Mokomoji kuopa, nors dar neseniai sudaryta, bet jau puikiai užsirekomendavo su dainomis, kad net buvo prašoma pakartoti. Taip pat gerokai visus linksmino, kartu ir sudomino savo akrobatiškais numeriais, j. k. Čepurna, kuris parodė savo nuostabų vikrumą. Šokių metų griežė mokomosios kuopos stygų orkestrėlis, kurį veda vyr. pusk. Adolfas Levinskas. Visas pasilinksminimas buvo labai gyvas. Atsilankę svečiai buvo labai patenkinti.

LANKĖSI FAKYRAS

Sausio 25 d. ryšių batalione lankėsi fakyras, kuris parodė daug įvairių ir įdomių dalykų. Fakyras tiek užsigrūdinęs, kad nesibijo net prikalamas rankomis prie kryžiaus ir įvairiai save balydamas vielomis, degindamas ir t. t.

Pademonstravęs savo jėgą, parodė dar daug įvairių išdaių ir jas paaiškino.

DALYVAVOME KARIUOMENĖS PUSVALANDYJE

Vasario 2 d. kariuomenės pusvalandyje dalyvavo ryšių batalionas. Kariuomenės pusvalandis pradėtas labai gražiu maršu. Po to buvo linksmi pavaizduotas visas ryšininkų gyvenimas, sudainuota kelios dainos, pagriežta.

Ryšininkų gyvenimui atvaizduoti vaizdelį parašė vyr. pusk. Kostėčka, o muzikalinę programos dalį vyr. pusk. A. Levinskas. Chorui vadovavo chorvedys Liuberskis.

J. Ž.

SKAITYDAMI KNYGAS — TOBULĖJAME, PROGRESUOJAME

Vasario 2 d. 11 val. buvo retos karo aviacijos iškilmės — tą dieną buvo atidaryta dalies skaitykla — biblioteka.

Šiose kultūros židinio atidarymo iškilmėse dalyvavo visa dalies aukštoji vadovybė su aviacijos viršininku priešaky. Kariai, orkestro iš bažnyčios atlydėti, išsirikavo prie vėliavomis papuoštos skaityklos - bibliotekos.

Atidarymo proga karo aviacijos viršinininkas pasakė kalbą. Tarp kito viršinininkas pabrėžė, kad spausdintas žodis žmonių gyvenimui ir pažangai turi didelės reikšmės. Knygose sukrauti buvusiųjų kartų mokslai, patyrimai. Tie patyrimai surašyti knygose nuo tūkstančių metų. Skaitydami knygas, randame jose visa tai, kas jų buvo patirta, pastebėta, pasiekta. Beskaitydami knygas, žurnalus bei laikraščius, ir mes patys nepastebimai visose gyvenimo srityse progresuojame.

Kapelionas kun. Juška, pašventinės skaityklą-biblioteką, pasakė: „Spauda — penktoji pajėga pasauly“ — yra išsireiškęs karvedys Napoleonas. Spauda yra ne kas kita, kaip rinkinys kondensuotų žmonių minčių. Spauda yra geros ir blogos rūšies. Geras knygas bei laikraščius skaitydami mes auklėjames, tobulėjame, gi blogos rūšies spausdintas žodis nuodija mus ir užkrečia mus lyg ligų bakterijos kūną. Daug įžymių tėvų sūnūs bei dukros nuėjo netinkamais keliais todėl, kad skaitė blogos rūšies knygas, romanus, laikraščius. Venkime blogos rūšies spaudos. Šioj kukloj skaitykloj-bibliotekoj blogos rūšies knygų bei laikraščių nerasime.

Švietimo vadovo prašomas, karo aviacijos viršinininkas perkirpo skaityklos durų kaspiną, sudarytą iš įvairių laikraščių antraščių, pav., „Karys“, „Kardas“, „Vilniaus Rytojus“, „Moteris“... Aukštieji viršinininkai pirmieji parodė kelią į skaityklą-biblioteką ir ją apžiūrėjo. Kpt. Drunga perskaitė momentui pritaikytą įžodį, o po jo kariai skaitė su spaudos reikšme susijusias ištraukas iš šių autorių knygų: Respublikos Prezidento A. Smetonos raštų „Pasakyta — parašyta“, Vincū Kudirkos raštų II tomo, K. Binkio „Didžioji spauda“ ir iš žurnalo „Naujoji Romuva“. Aviacijos viršinininkas pakvietė už dar tebegyvenančių Lietuvos knygnešių garbę sušukt triskart valio. Orkestras sugrojo Tautos himną.

Skaitykla-biblioteka yra gana kukli, iš vieno erdvaus kambario. Žaidimams — šachmatai, šaškės. Knygų prikrautos

lentynos, o ant stalų išdėstyti į lazdeles įsegti laikraščiai. Skaitykla bus atdara kasdien nuo 12—14 val. ir nuo 18 val. iki vakarinio patikrinimo; šventadieniais — visą dieną.

Į skaityklą-biblioteką išrašyti šie laikraščiai bei žurnalai: „Ūkininko Patarėjas“, „Lietuvos Sparnai“, „Lietuvos Žinios“, „Mūsų Rytojus“, „Lietuvos Aidas“, „Rytas“, „Karys“, „Kardas“, „Kariūnas“, „Sekmadienis“, „Diena“, „Jaunoji Karta“, „Kuntaplis“, „Mūsų Vilnius“, „Trimitas“, „Skautų Aidas“, „Naujoji Romuva“, „Mūsų Žinynas“, „Bibliografijos Žinios“, „Kultūra“, „Vairas“, „Židinys“, „Gimtoji Kalba“, „Jaunoji Lietuva“ ir „Lietuviškoji Enciklopedija“.

Be to, tą pačią dieną po pietų jauniems kariams skaitė paskaitą jaun. ltn. Pupelis ir seniems kareiviams virš. St. Čepulis — tema „Baimė — nepasisekimų kaltininkė, drąsa — laimėjimas“.

Nuo metų pradžios iki kovo mėn. yra numatyta skaityti šiomis temomis paskaitos: „Kareivis kovoje su špionazu“, „Vilniaus idėja kariuomenėj“, „Kareivių santykiai su piliečiais“, „18 metų nepriklausomybės“, „Ko reikalaujama iš seno kareivio“ ir „Kariškų teismų bausmės ir kareivio teisės jų atžvilgiu“. 1935 m. buvo skaitytos 23 įvairiomis temomis paskaitos.

Virš. St. Čepulis

TURIME MUZIKALIŲ VYRŲ

Priešlėktuvinės apsaugos rinktinės mokomoj komandoj, ypač jaunesniame kurse, yra mokančių gerai griežti smuiku, gitara, mandalina. Vyresniame kurse keletas gerai griežia armonika. Šeštadienių ir sekmadienių vakarais jie susirinkę gražiai pagriežia įvairių šokių ar atskirų melodijų, nė kiek neblogiau, kaip kuris nors simfoninis orkestras.

MĖGSTAME DAINUOTI

Priešlėktuvinės apsaugos rinktinės kareiviai mėgsta dainą ir neblogai sudainuoja. Geriausiai dainuoja mokomosios komandos vyresnysis kursas. Be dainų pamokų, kurias po vakarinių patikrinimų (kiekvienam daliniui atskirai) veda j. ltn. Monkevičius, dažnai išeiname vakare ir rajone padainuoti. Visą Panemunę tuomet skamba nuo skardžių mūsų dainų.

JAU TURIME SAVO BIBLIOTEKĄ

Priešlėktuvinės apsaugos rinktinėj neseniai atidaryta biblioteka ir jau išduodamos skaityti knygos. Bibliotekoj, nors ji ir ką tik įsteigta, jau yra nemaža gerų ir įvairių knygų. Knygos duodamos skaityti kiekvieną dieną, netarnybos metu. Kareiviai knygas gausiai skaito.

A. V.

Gaisrų fronte. Sausio 31 d. 23 val. Radviliškyje, Vasario 16 d. gatvėje, užsidegė A. Andriejevienės mūrinis 2 aukštų namas, kuriame gyvena šarvuočių rinktinės kareiviai. Namai dengti gontais. Buvo sausas oras, 2°C šalčio. Dėl įkaitinto kamino pradėjo degti senos dažytos lubos. Į gaisrą atvyko įgulos, Radviliškio savanorių ir Radviliškio geležinkelių stoties ugniagesių komandos, iš viso 114 ugniagesių su 3 motoriniais siurbliais ir 2 rank. siurbliais. Gaisras buvo greit likviduotas. Apdegė pirmo aukšto lubos, antro aukšto grindys ir lubos, apgadinti langai ir sienų tinkas. Nuostolių apie 500 litų.

PRIENAI PATENKINTI ĮGULOS UGNIAGESIAIS

Isikūrus Prienų įgulai, greit įsisteigė ir ugniagesių komanda, kurios viršininku paskirtas kpt. Normantas ir jo padėjėju daug toje srity dirbęs virš. Urbonas.

Komandai įsisteigti ir su vietos gyventojais santykius užmegsti daug padėjo įgulos viršininkas. Jo pastangomis buvo suredaguota ir išleista instrukcija ugniagesiams šaukti, paskirta ugniagesybos pamokoms laikas ir nustatytas žmonių skaičius. Pamokos skiriamos trečiadieniais ir šeštadieniais 14—18 v. — viso 6 val. per savaitę.

Komandai jau teko savo teoretines žinias pabandyti ir praktikoje begesinant gaisrą.

PRENUMERUOJA „UGNIAGESI“

8 pėst. pulko kadrus užsiprenumeravo „Ugniagesi“ visiems 1936 metams. Gražus pavyzdys visų kitų komandų kadrai.

LEKĖČIŲ ŠAULIAI STATYDINSIS NAMUS

Sausio 26 d. buvo Lekėčių šaulių būrio narių metinis susirinkimas. Būrio vadovybė patiekė metinę veikimo apyskaitą, iš kurios matyti būrio pasiryžimas dirbti ir pasistatydinti savo namus. Praplatinto miestelio rajone gautas žemės sklypas, kuriame atliekami parengiamieji darbai. Namų pamatams žvyras jau vežamas. Kiekvienas šaulys atveža 1 m³ žvyro. Namų statymo fonde pradžia jau yra 700 litų.

— Būryje yra 617 knygų bibliotekėlė, gražiai ir švariai tvarkoma. Be knygų, yra įvairių laikraščių bei žurnalų komplektų.

— Lekėčių valsč. ribose yra trys šaulių būriai: Lekėčių, Pavilkijos ir Kuro. Šie šaulių būriai tarpusavy draugiškai sugyvena. Įvairiuose minėjimuose, tautinėse šventėse visi drausmingi ir gausingai dalyvauja. Šaulių būriuose yra daug narių, kurių skaičius kaskart didėja. Yra įstoję apylinkės atsargos kariai, savanoriai kūrėjai ir energingesni kaimų jaunuoliai-ės.

Povis

UOLIAI IMASI DARBO

Mokolai (Marijampolės aps.) Vietos šaulių būrys labai uoliai imasi kultūrinio ir krašto gynimo darbo. Prie Marijampolės miesto įsteigė mokomąjį skyrių, į kurį įsirašė daug narių. Skyrius įsisteigė jazbandą, vaidintojų trupę ir vyrų chorą. Netrukus manoma atidaryti skaitykla. Šauliai uoliai lankosi pamokose ir domisi šauliškėmis idėjomis. Būrio vadas savo iniciatyva susitarė su Marijampolės m. kino „Rambynas“ savininku, kuris leido naudotis šauliams kinu karių kainomis. Vasario 2 d. būrys, būrio vado vadovaujamas, tvarkingai pasirodė miesto gatvėse su kariškomis dainomis. Šauliai taip pat labai domisi kariškąja spauda ir uoliai ją skaito.

V. pusk. Kaktavičius

ŽAGARIEČIAI — VEIKLŪS ŠAULIAI

Žagarės šaulių būrys uoliai žengia pirmyn. Turi savo būklą, skaityklą, chorą. Daugelis siūdinasi naujas uniformas ir tikimasi, kad iki pavasario visi bus uniformuoti. Be to, būrys labai stiprus inteligentinėmis pajėgomis. Turi daug mokytojų, valdininkų ir kt. Taip pat būrys neatsilieka ir nuo kultūrinio darbo. Žagarės šauliai pirmieji Lietuvoj išsirašė šiemis metams „Kari“. Būrio vadas Merkelis surinko per 70 „Trimito“ prenumeratų, p. Merkelienė uoliai platino „Skautų Aidą“. Būrys savo bibliotekėlę perlėido turtingai Žagarės skautų bibliotekai.

Vasario 16 d. būrys rengia vakarą, vaidins A. Žemaičio „Lietuvos didvyriai“ ir bus choro koncertas.

A. Kablis

STATYDINSIMĖS NAMUS

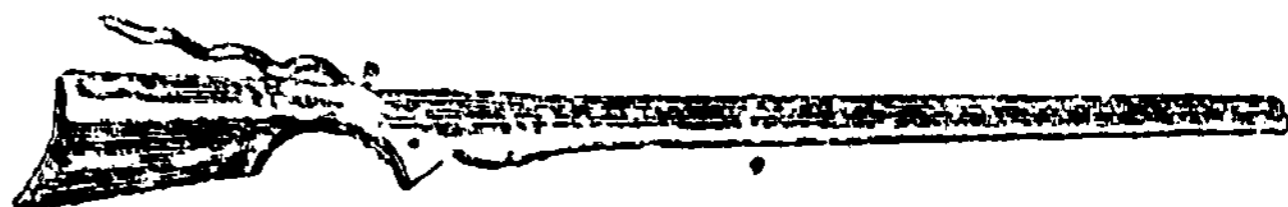
Kibyšiai (Merkinės valsč.). Sausio 26 d. buvo Kibyšių šaulių būrio visuotinis susirinkimas. Per susirinkimą pasitarta įvairiais reikalais, iš kurių svarbiausias — šaulių namų statyba. Šiam reikalui visi šauliai karštai pritaria ir išrinkta vykdomasis komitetas. Be to, dar nutarta steigti biblioteką, kurios pradžia nutarta paimti iš kasos 30 lt. ir už knygų skaitymą imti mokestis tokia tvarka: šaulys valdininkas moka už perskaitytą knygą 20 ct., paprastas 10 ct., ir jaunesnieji 5 ct. Už šiuos pinigus būtų galima pirkti daugiau knygų.

Korespondentas

GAUSIAI AUKOJA GINKLŲ FONDUI

Šiluvos šaulių būrio šauliai pereitame susirinkime nutarė paaukoti Ginklų fondui po 50 centų, (žinoma, kas gali ir po daugiau).

Algirdas P.

Sporto kronika

TEISEJŲ KOLEGIJA — KSS KOMB. 5:4 (3:2)

Vasario 2 d. Klaipėdoje buvo įdomios draugiškos futbolo rungtynės tarp futbolo teisėjų kolegijos ir KSS Lygos ir A klasės kombinuotos komandos. Rungtynės baigėsi 5:4 teisėjų naudai.

Jonas A. Misiūnas

KARO AVIACIJA — LFLS LL 8:0 (3:0)

Sausio 26 d. 10 val. Makabi sporto stadione buvo susitikę treniruotės pobūdžio rungtynės karo aviacija su LFLS. LFLS komandoje žaidė perėję iš MSK komandos patys geriausi žaidėjai, pav., Lingis, Tepferis ir iš Tauro Ilgūnas ir Bulzgis. Rungtynes laimėjo LFLS 8:0.

Karo aviacijos komanda, kol prasidės futbolo sezonas, užsibrėžusi iš pat pradžių žaisti su pačiomis stipriausiomis komandomis, kad tuo būdu visi žaidėjai įgytų ištvermės, tinkamai užsigrūdintų ir atliktų atitinkamą stažą. Tik po šių repeticijų ir pamokų manoma pradėti kovoti už savo dalies ir kariuomenės sportininkų garbę.

Virš. St. Čepulis

NAUDOJAMĖS JACHTKLUBO ČIUOŽYKLA

Sausio 29 d. įrengus Šiaulių miesto jachtklubui veikiamam miesto centre (prie Kaštonų alėjos) patogią ir didelę čiuožyklą, pradėjo ją lankyti nemaža įgulos istaigų karių, kurie mieste gyvena. Mat, lig šiol, norėdami pasinaudoti ledo malonumu, turėdavo vaikščioti 4 km į Gubernijoje esančią 8 pėst. pulko čiuožyklą.

Prie čiuožyklos yra drabužinė ir pašildymo paviljonas. Vakarais ji gausiai apšviesta elektra ir griežia per garsintuvą patefono plokštelių muzika.

Benas Jablonskis

SUSIDOMĖJO DŽIU-DŽITSU

Priešlėktuvinės apsaugos rinktinės mokomos komandos vyresniame kurse yra džiu-džitsu mėgėjų, kurie atliekamu laiku lavinasi. Daugiausia praktikuojami sportinio pobūdžio numeriai (Džiu-Do). Tai nėra kokios azartiniai numeriai, bet turi daugiau sportinės reikšmės. Su atskirais numeriais mėgėjus supažindina eil. D. Čibas, kuris tuo reikalu domisi ir turi literatūros.

A. V.

KOMANDIRUOJA Į KREPŠIASVYDININKŲ KURSUS

Kūno Kultūros Rūmai, Kažo krepšiasvydžio komitetas, rengia nuo vasario 4 d. iki balandžio 1 d. krepšiasvydžio vadovų kursus. Iš karo aviacijos kursus lankyti paskirtas civ. tar. Aleksandras Griauzdė. Paskaitos kursuose bus antradieniais ir ketvirtadieniais.

Kursų tikslas parengti vadovų, kurie sugebėtų savo organizacijose bei kariuomenės dalyse tvarkyti krepšiasvydžio sportą ir treneruotų sportininkus.

Virš. St. Čepulis

TIKRAI NAUDINGA PROPAGANDA

Kūno Kultūros Rūmai, be tiesioginės savo įtakos aktyviam sportui, yra užsibrėžę ir propagandą skleisti apie Lietuvos fizinį auklėjimą vietoje ir užsieny. Sakytam tikslui tik ką iš spaudos išėjo nepaprastai gražus leidinėlis prancūzų kalba „L'Éducation Physique en Lithuanie“ („Fizinis Auklėjimas Lietuvoje“). Knygelė nedidelio formato, tekstas ir iliustracijos spausdintos geram ir spalvotam popieriuje.

ITALIJOS AVIACIJOJE 50.000 ŽMONIŲ

Anglų spauda praneša, kad Italija nepaprastai greit didina savo karo oro jėgas. Fabrikai dirbdina daug naujų bombonešių. 1935 m. pradžioje Italija turėjo apie 1500 lėktuvų, dabar jų skaičius išaugo iki 2000. Greitai Italija jau visiškai neturės pasenusių lėktuvų.

Italijos karo aviacijos dalių eilėse tarnauja jau 46.000 karių. Šis skaičius vis auga, šaukiami atsarginiai. Į karo aviacijos mokyklas bus priimama 5.700 naujų mokinių.

PAILGINTA KARO TARNYBA

Prancūzijoje prailgintas tikrosios karo tarnybos terminas. Įstoję į kariuomenę 1935 m. balandžio mėn. kareiviai sulaukomi dar 6 mėnesiams, o vėliau įstoję — 12 mėn. Tai bus daroma iki 1939 metų. Jei tarptautinė būsena pasikeistų arba padidėtų Prancūzijos kadro (liktinių) kareivių skaičius, tai numatomos lengvatos tikrosios tarnybos kareiviams.

AUKŠTOSIOS SOVIETŲ KARIUOMENĖS MOKYKLOS

Šiuo laiku Sovietų Respublikų Sąjungos kariuomenė turi 13 įvairių specialybių akademijų ir 6 kariškus fakultetus civil. aukšt. mokyklose (universitetuose). Akademijose mokosi 16.000 klausytojų. Mokymo kursas dabar pailgintas iki 5 metų, seniau buvo 4 metai.

RUSŲ KARIUOMENĖS BIBLIOTEKOS

Rusų kariuomenės dalyse ir įstaigose yra daugiau kaip 2000 karių bibliotekų, kurios turi apie 12.000.000 knygų. Dabar taikos metu yra 1.300.000 karių.

KARVELYNAS — MOTOCIKLAS

Amerikos Jungtinių Valstybių kariuomenės ryšių dalyse kreipiama daug dėmesio į karvelių pratinimą pašto tarnybai. Tam reikalui daug padeda kilnojamos karvelių stotys, įrengtos ant motociklų. Priekaba, kurioje sėdi žmogus, pakeista narvu, kuriame vežami karveliai.

Karveliai pratinami lėkti dieną ir naktį. Mokymas trunka 6—7 mėn. Karvelių paštas gali veikti 80 km atstume. Jei tektų siųsti pranešimą dar toliau, tai jau reikia statyti kitą karvelių stotį ir iš jos siųsti gautą pranešimą su nauju karveliu.

Karvelynai—motociklai priskiriami prie žvalgybos rinktinių.

JAPONŲ MAŽASIS TANKAS

Japonų kariuomenėje paskiausiai įvestas naujas mažas tankas „92“. Jo duomens tokie: kautynių svoris — 3 t, variklis — 45 a. j., didžiausias greitis — 50 km per val., ginklavimas — 1 kulkosvaidis, įgula — 2 žm., ilgumas — 3,14 m, platumas — 1,76 m, aukštumas — 1,63 m, pereina per 1,4 m platumo griovius ir 0,8 m gilumo vandens kliūtis.

NAUJAUSIAS NAIKINTUVAS

Prancūzų Devuotino firma sukonstruktavo naują naikintuvą „D-510“, kurį jau esą nupirkę japonai. Tai viensparnis, metalinis, su 850 a. j. varikliu lėktuvas. Jo duomens šie: ginkluotas — 20 mm Oerlikono patrankėle, lėk. svoris — 1.930 kg, krūvis — 500 kg, greitumas prie žemės — 330 km per val., 3300 m aukštyje greitumas — 370 km/val., 5000 m aukštyje — 400 km/val., iki 3000 m pakyla per 3,5 min., o iki 6000 m — per 6 min., didžiausias lėkimo aukštumas — 10.500 m.

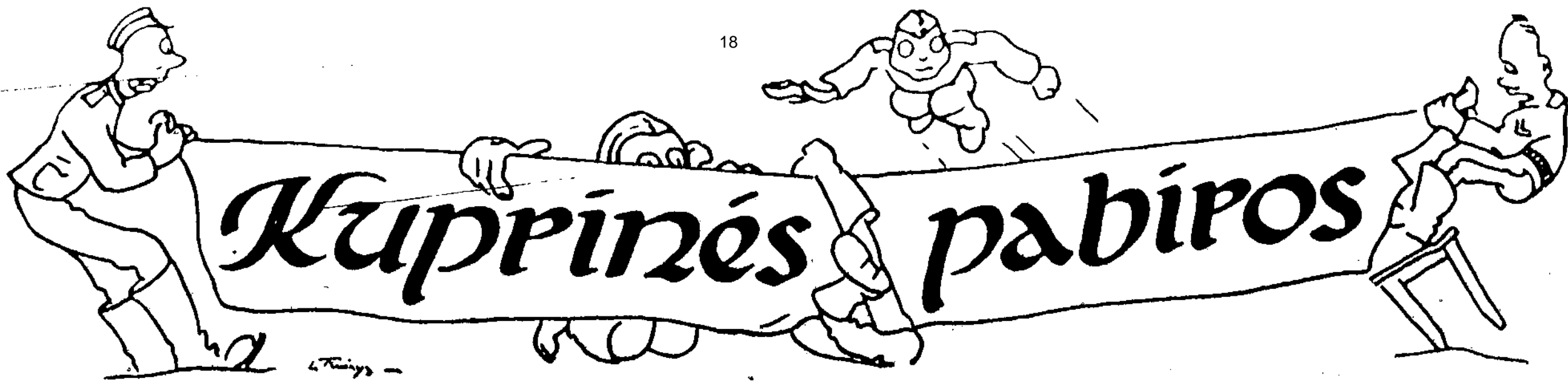
NAUJAS AVIACINIS TANKAS

Žinomas tankų konstruktorius inž. Cristi sukonstruktavo naują tanką, kuris tyčia pritaikytas gabenti su lėktuvu. Jį prikabinamas prie lėktuvo.

Naujasis tankas sveria 4 t. Lėktuvas nuleidžia tanką į žemę pats visai nenutūpdamas. Tanko variklis 450 a. j. Taigi tankas labai greitas. Ginkluotas 1 patranka. Įgula — 2 žm.

Japonų torpeda, kurią valdo žmogus. Kai ji pataiko į priešų laivą, sprogdina ir susprogdina laivą. Žmogus, žinoma, taip pat žūsta. Tačiau japonai pakankamai turi tokių vyrų, kurie yra pasiryžę paaukoti savo gyvybę tėvynei.

Kuppinės pabėgos

ATSARGINIAI SUBRUZDO

— Na, ar žinot, mieli vyrai,
„Karyj“ turim savo skyrių!
Skyrių naują, skyrių gražų;
Bet, žiūrėkit, jis toks mažas.
O kas gi į jį rašys.
Jei ne atsargos karys?!
Todėl ryt pavakariais
Susirinkit su draugais.

— Sveikas, atsargos grandini!
Pasakysiu linksmą žinią:
Sutinku Jurgį Vakarij —
Jis tuoj rodo naują „Karij“.
Ir žinai, malonus vyre —
Matau atsarginių skyrių...
Šudiel Ryt nepatingėk,
Vakare pas Jurgį bėk.

Ir šis vyras draugą savo
Ilgai vargino, kamavo,
Kolei jis galų gale
Prižadėjo vakare.
Matot, tai viršila Koris —
Narsus vyras, savanoris,
Atminimai jo įdomūs —
Pirrašytum tomų tomus.

Kai tik vakaras atėjo
Atsarginių prigužėjo.
— Mieli mano ginklo broliai,
Perdaug snaudėmė ligšiolei;
Bet dabar, sakau jums tiesą —
„Karys“ atneša mums šviesą...
Taigi mes jį palaikykim —
Jį skaitykim, jam rašykim!

Kelios dienos vos praslinko,
O Vakario stolas linko
Nuo raštų, prenumeratų,
Nes vyrukai dirbt suskato.
Štai dabar kaime Balėnų
Atsarginiai aliai vieno
Visi „Karij“ jau skaitys —
Savo skyriuje dirbs, rašys.

Geras kelias, sniegas dulka,
Bėris nešasi kaip kulka,
O rogutėse Mėlinis
Iš Balėnų atsarginis.
Pašto įstaigon jis veža
„Kariui“ dovaną nemažą.
— Bėk, Bėruti! Na, gražuoli, —
Jau miestelis nebetoli.

Ad. Čiuvaris

P O A L G O S

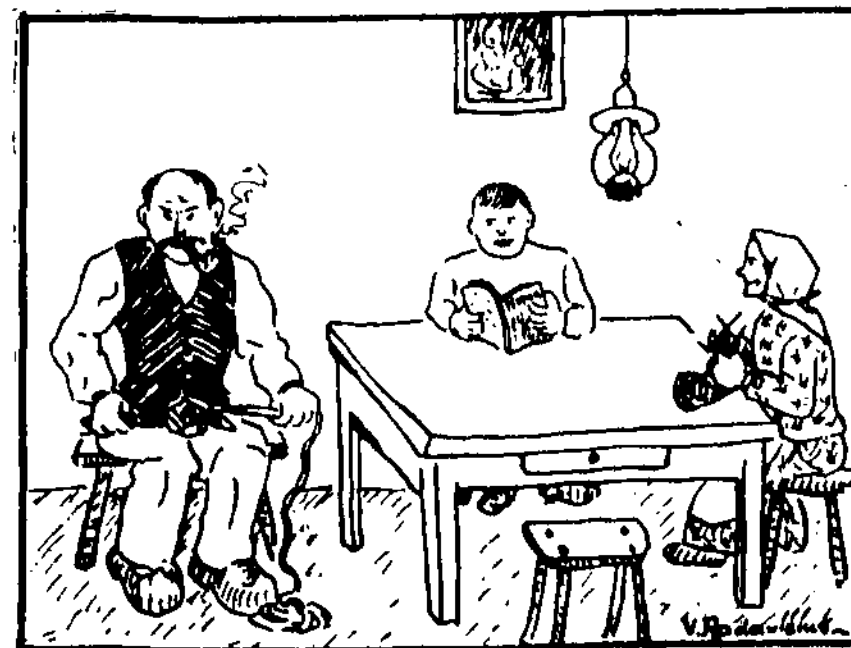
I

Pulko krautuvėn su alga
Nuskubėjo Jonas Žalga,
Nusprendęs savo namiškiam
Nusiųsti „pyrago kiškio“.
Iš algos savo mažutės
Perka jis jiems dvi knygutes.

II

— Matai, tėvai, mūs Jonelis,
Ar nepuikus jis vaikelis?
Dabar žinosim gerai,
Kaip gyvena mūs kariai.
O lig šiol aš vis maniau,
Kad pulke tarnaut sunkiau.

Ad. Čiuvaris

Naujieji leidiniai

Victor Hugo. **VARGDIENIAI**. I tomas. Iš prancūzų kalbos išvertė Pranas Povilaitis. Sakalas. Kaunas. 1935 m. 392 psl. Kaina 3,5 lt.

V. Hugo buvo prancūzas ir rašė prancūziškai. Tačiau jo vardas žinomas visam pasauliui. Visos tautos, kurios tik turi savo literatūrą, išsiverčia V. Hugo raštus, o juos skaito tiek mokslininkai, tiek bemoksliai, tiek didikai, tiek prastuoliai. Visiems jie įdomūs.

V. Hugo, generolo sūnus, gimė 1802 m. vasario 26 d. Basançon'e, o mirė 1885 m. gegužės 22 d. Paryžiuje. Jis mokėsi Paryžiaus politechnikume, bet paskui nukrypo į literatūrą. Daug keliavo po svetimus kraštus. Dalyvavo politiniame gyvenime. Buvo tremtinys. Bet paskui grįžo į tėvynę ir jo kūnas ilsisi Panteone greta Prancūzijos didvyrių.

Pereitais metais buvo minimos V. Hugo mirties 50 m. sukaktuvės. Ta proga yra išverstas ir dabar leidžiamas jo geriausias 5 tomų romanas „Vargdieniai“. Šio romano turinys jau daugeliui žinomas, nes pernai kinuose buvo rodomos to romano filmos, o mūsų Valstybinis teatras jį inscenizavo dramoje. Geraširdiškas vyskupas Myrielis iš nusikaltėlio Žano Valžano padarė gailėtingąjį Madeleną, kuris per visą savo gyvenimą neturėjo ramybės. Bet jo kančios išperka jo nusikaltimą. Valžano pavyzdys moko, kaip reikia žiūrėti į nusikaltėlius, vargdienius ir kitus nelaiminguosius žmones.

„Vargdieniai“ — tai ne romanas, bet iš tikrųjų epopėja. Čia rasime istorijos, kriminalistikos, sentimentalizmo, lyrikos, sociologijos ir t.t.

Tai, kad šis veikalas skaitomas visame pasaulyje, yra geriausias įrodymas, jog jis įdomus ir vertingas. Tenka pasidžiaugti, kad ir mes, lietuviai, dabar galėsime visi jį skaityti, nes pirma jį teskaitė tik tie, kurie svetimų kalbų mokėjo. O skaityti jį būtinai reikia. Ypač turėtų atidžiai skaityti tie, kurie rašo arba rengiasi rašyti romanus. Tai yra geriausias romano pavyzdys.

Vertimo kalba gera. Knyga išleista dailiai. Viršelis dail. A. Šepečio pieštas.

Doc. Rudzinskaitė-Arcimavičienė. **DIEVŲ IR KVEPALŲ ŽEMĖ**. Seniausios žinios apie Etiopiją. Spaudos Fondas. Kaunas. 1936 m. 22 psl. Kaina 50 ct.

Autorė — žinoma egiptologė. Todėl ji naudodamasi senovės Egipto raštais duoda žiupsnelį žinių apie senąją Etiopiją arba Abisinią. Tai yra sena valstybė, nes ji jau prieš 5.000 metų buvo žinoma egiptiečiams, kurie iš jos pirkdavosi kvėpalų ir kitokių daiktų.

Knygelė paveiksluota.

C. Butkys, vyriausiojo tribunolo teisėjas. **SUVALKIJOS CIVILINIAI ĮSTATYMAI**. Kaunas. 1935 m. 40 psl. Kaina nepažymėta.

Buvusios Suvalkų gubernijos krašte, Užnemunyje, galioja truputį kitoki civiliniai įstatymai, negu kitose Lietuvos dalyse. Jie paprastai vadinami Napoleono kodeksu. Šioje knygelėje kaip tik ir nurodomi skirtumai tarp abiejų civilinių įstatymų.

Jonas Marcinkevičius. **MES ATEINAM**. Romanas. I tomas. „Sakalo“ leidinys. Viršelių piešė J. Virakas, Kaune, 1936 m. 366 psl. Kaina Lt. 3,50.

Dažnai tenka patirti, kad mūsų visuomenė geriau pažįsta XII—XVII a. savo tautos gyvenimą, negu netolimus atgijimo laikus. Todėl Marcinkevičiaus romano idėja, vaizduojanti 1905 m. lietuvių atgijimo kovas su rusais, sveikintina. Kaip bus išreikšta toji idėja, parodys laukiamieji tomai. Šiame — tik užuomazga. Taip pat peranksti kalbėti ir apie veikalo kompoziciją.

Romano veiksmas prasideda gubernijos mieste, Kaune. Vaizduojamas rusų, valdančių Lietuvą, gyvenimas. Tam gyvenimui parodyti autorius sukūrė cilę tipų. Jo tipai klasiškai perdėti, bet glaudžiai susiję su realybe. Jie charakteringi tam laikotarpiui. Tas laikotarpis sukelia juose dvasinius konfliktus.

Šio tomo antroje dalyje veiksmas nukeliamas iš Kauno į nuošalią Skurdžių parapiją. Visi čia patenkinti. Net senam knygnešiui dabar tik „malonu pasišvalgyti... pasiklaudyti, kaip jie pasakoja vienas kitam įvairius mokslus ir įvykius iš jo seniai atneštų maišelių“. Ir skaitytojas, turįs supratimą apie tuolaikinių sodiečių nuotaikos konservatyvumą, nepatiki, kad jie „Vieni su medžiokliniais šautuvais, kiti su šakėmis, kirviais ir basliais“ sukiltų prieš rusus. Tuo labiau, kad tai klebonas draudžia! Autorius daug kur be reikalo prikrovė balasto didindamas tomą. Kas kita būtų išėję, jei vietoje jo būtų atvaiz-

davęs Skurdžių gyventojų dvasios persiformavimą ir tuo aiškiau pasakęs, kas ją paveikė sukilti.

Pagaliau visi tie dialogai ir aprašymai, kuriais autorius nori duoti laikotarpio istorijos, išeina iš siužeto ribų ir dvelkia publicistika. Stiliu tenka tik pasidžiaugti. Marcinkevičius sugeba paprasčiausiom priemonėm kurti pilnus ir gyvus vaizdus, keliais žodžiais atvaizduoti būklę. T. Adomonis

KARIŲ DAUGIAUSIA „GIMTOSIOS KALBOS“ PRENUMERATORIŲ

Prieš trejus metus pradėtas leisti populiarus kalbos laikraštis „Gimtoji Kalba“ š. m. 9 Nr. paskelbė įdomią savo skaitytojų statistiką pagal įstaigas ir pagal profesijas. Pasirodo, kad daugiausia tą laikraštį skaito valdininkai (80%), tarp jų visas 1000 karių, ir visai mažai laisvų profesijų žmonių. Bet ir valdininkų, bendrai paėmus, tą visiems šviesesniems lietuviams reikalingą kalbos laikraštį skaito vos kas septintas žmogus. Iš to daroma išvada, kad mes, lietuviai, dar per mažai turime tautinės savivarbos, jeigu nesirūpiname kaip galint greičiau nusikratyti rašomosios ir šnekamosios kalbos klaidomis ir netaisyklumais, kurių dar visur tebeknibžda.

„Gimtosios Kalbos“ prenumerata metams 2,50 lt. Adr.: Kaunas, Kęstučio g. 36.

LIETUVIŠKA KNYGA SPAUDA LEIDUS

Nuo 1905-iki 1909 m. iš viso išėjo apie 2.270 knygų ir atsišaukimų. Iš to skaičiaus reikia išmesti apie 100 knygų ir knygelių, kuriose apie Lietuvos reikalus buvo rašoma svetima kalba. 1910 m. tikslesnių davinių neturima.

1911 m. išleistos 455 knygos, 1912 m. — 446, 1913 m. — 444 ir 1914 m. — 359 knygos.

Nuo 1915 m. iki 1919 m. išėjusias knygas bibliografijos institutas dar nespėjo suregistruoti. Aišku, kad karo suirutės metu ir lietuviškoji knyga pergyveno sunkias dienas. Knygų spausdinimas etnografinėje Lietuvoje buvo visai sutrukdytas. Pakeles, daržinių, tvartų ir kitų trobesių sienas tuo metu puošė tik okupantų skelbimai, rašyti jau ir lietuvių kalba. Knygos tuo metu buvo spausdinamos Amerikoje, Petrapilyje, Maskvoje ir Voroneže.

AR ŽINAI, KAD:

— Suaugusio žmogaus skelete (griaučiuose), neskaitant 32 dantų, yra iš viso 223 atskiri kaulai.

— Cukrinės nendrės atrastos 11 amž. prie Tripolio ir per kryžiaus karus atgabentos į Europą.

— Alus išrastas ir pirmą kartą imta juo prekiauti 14 amž. Zitau mieste, Bavarijoj.

— New-York'e kas 50 minučių pastatomas vis naujas namas. Tuo būdu per dieną pastatomi 28 nauji namai, per savaitę 168 namai, per mėnesį 5040 namų ir per metus 50.480 namų!

— Vokietijoje kasdien miršta 2075 žmonės, gema kasdien 3178 žmonės. Tuo per dieną žmonių prieauglis vidutiniškai siekia 1103, o per metus 401,995 žmonės, t. y. beveik pusė milijono.

— Pirmutiniai papirosai buvo gaminami ispanų kolonijose, Pietų Amerikoje. Į Europą atgabenti jie tik prieš 80 metų.

— Klaustukas (?) imta vartoti rašyboje tik 16 amž. Pirmas jį pavartojo savo raštuose Venecijos spaustuvininkas Aldus Manutius.

— Pasaulio gyventojų skaičius per paskutinius 17 metų po karo padaugėjo 40-čia milijonų ir iš viso dabar yra per du milijardus.

— Voratinkliai yra taip ploni, kad tik šimtą jų suvijus į vieną krūvą gautūsi žmogaus plauko storumo siūlas.

— J. A. Valstybėse technika tiek praplitusi, kad ten benzino ir aliejų žmogus suvartoja dusyk tiek, kiek vandens gerimui.

— Šunės turi tokią tobulą uoslę, kad užuodžia ar žmogus yra šunų draugas, ar jų priešas.

— Tūlose indų šventyklose jų dievai padaryti iš mūsų lietuviškojo gintaro, kuris ten laikomas šventesniu už patį auksą.

— Buvęs vokiečių kaizeris Vilhelmas II didelėje pagarbėje laiko lietuviškas namie megstas pirštines, kurias jam padovanojo karo metu viena lietuvaite nuo Vilkaviškio. Kaizeris tas pirštines tebeturi ir dabar.

— Vienas japonų poetas savo veikalą išspausdino ant šilko. Mat, Japonijoje šilko nedaug tebrangesnis už popierių.

Pranešimai

Daugeliui Klaipėdos sukilėlių prašant, išleido Vyr. Maž. Lietuvos Gelbėjimo Komitetas vietoj laikinų Klaipėdos atvadavimo medaliai liudymų, nuolatinį, labai gražų spalvotą diplomą.

Šį diplomą išleidus, laikinieji liudymai nustoja savo reikšmės.

Norint gauti nuolatinį diplomą, prašoma atsiųsti savo laikinį liudymą ir 5 litus šiuo adresu:

Ponui Vanagaičiui, Klaipėda, Žalioji g-vė Nr. 2.

SPAUDOS BALIUS

Tradicinio laikraštinių balius ruošia eina smarkiausių tempu. Toji aplinkybė, kad laikraštinių balius yra visų mėgiamiausi ir gausiai lankomi, balius ruošėjus skatina į tą darbą įdėti visą savo patyrimą, pajėgumą ir sielą.

Kaip ir praėjusiais metais, baliui rengiama speciali programa, kur jumoristiškai bus paliestos politinės, visuomeninės ir laikraštinių gyvenimo aktualijos. Programos dalykams rengti yra sutelktos žymesnės mūsų literatūros pajėgos. Programą atliks visuomenės mėgiamiausiai valstybės teatro dramos artistai. Be to, numato siurprizų. Iš to, kaip įvairios Kauno ir provincijos žmonės remia balių įvairiomis dovanomis, galima tvirtinti balius loteriją būsiant labai turtingą ir įvairią. Be programos, loterijos ir baro, ruošėjai, ypač laikraštinių ponios, rodo visą sumanumą ir išradingumą, kad svečiams būtų ypatingai jauku ir linksma ir kad šis balius dar labiau sustiprintų gerą žurnalistų tradicinių balių vardą.

Pakvietimus į balių galima įsigyti „Lietuvos Aido“, „Lietuvos Žinių“, „Ryto“, „Žydų Balso“ redakcijose ir „Eltoje“ darbo valandomis. Kaip ir praėjusiais metais, pakvietimų skaičius yra ribotas ir gali atsitikti, kad pavėlavusieji juos įsigyti vasario 22 d. labai pasigailės.

ARGENTINOS KARO LAIVYNO KARYS LIETUVIS

Argentinos karo laivyne tarnauja lietuvis Miliauskas. Jis yra baigęs karo laivyno mokyklą ir jau kurį laiką tarnauja karo laive „Acorozado Moreno“. Miliauskas yra gimęs Argentinoje, bet nenutauto ir palaiko glaudžius santykius su lietuviais.

Galvosūkių Nr. 4 sprendimas

Apverskite piešinį ir žiūrėkite tarp tanko, krūmų ir šalia tanko stovinčių medžių. Medžio šakos iš dešinės sudaro etiopo akis, nosį ir lūpas; pirmasis krūmo medelis — garbanuotus plaukus. Kulkosvaidžio vamzdis prie pat etiopo kaktos.

Gerai išsprendė: 1) A. Šutinsys, 2) virš. J. Sinkevičius, 3) eil. J. Lisauskas, 4) j. p. Vl. Petrauskas, 5) v. p. M. Antaniškis, 6) J. Astrauskas, 7) Ch. Funkas, 8) v. p. A. Urbonas, 9) j. p. J. Šileikis, 10) j. p. A. Zavadskas, 11) v. p. Gelžinis, 12) K. Mičiulis, 13) j. k. J. Jurkonis, 14) O. Barauskas, 15) v. p. St. Trimonis, 16) M. B-čius, 17) J. S., 18) Č. Aleksandravičius, 19) v. p. Pr. Pračkauskas, 20) v. p. Piepalius, 21) eil. St. Pupkevičius, 22) v. s. p. St. Čepulis, 23) B. Žemaitis, 24) v. p. Pr. Sitavičius, 25) Pr. Kaminskas, 26) v. p. B. Palskys, 27) A. Grybauskas, 28) v. p. Aukсорaitis, 29) v. p. J. Zapkus, 30) A. Markevičius, 31) Vl. Mizeikis, 32) v. p. J. Kesiūnas, 33) v. p. Makarskas, 34) v. p. A. Kartočius, 35) j. p. O. Grybė, 36) gr. E. Erichas, 37) v. s. p. Grigoras, 38) s. p. M. Bagdonavičius, 39) v. p. Bagužis, 40) v. p. Ign. Budrevičius, 41) A. Šiuša, 42) eil. Z. Bačanskas, 43) V. G. J. Lubickas,

Jau XVIII metai gyvuoja

„KARYS“

Kas tik vieną „Kario“ numerį gavo pamatyti, tas jau niekad nebesiskyrė su „Kariu“, nes „Karys“ yra įdomus, pigus ir gausiai iliustruotas savaitinis karių laikraštis. Kaina: pusk. ir kareiviams (tik sau) metams — 5 lt., 6 mėn. — 3 lt., 3 mėn. — 2 lt. Visiems kit. — met. 6 lt., 6 mėn. — 4 lt., 3 mėn. — 2 lt.

Adr.: Kaunas, Miško g-vė Nr. 10, „Karys“.

44) V. Lubickaitė, 45) Kopilis Ruvinas, 46) A. Streimitis, 47) eil. A. Vileišis, 48) v. p. J. Elvikis, 49) G. Rasimas, 50) E. Filipavičius.

Be to, galvosūkių Nr. 3 sprendimas įskaitytas: 1) k. k. N. Bideriui, 2) A. Šiušai, 3) J. Jasiūnui ir 4) v. s. p. Grigorui.

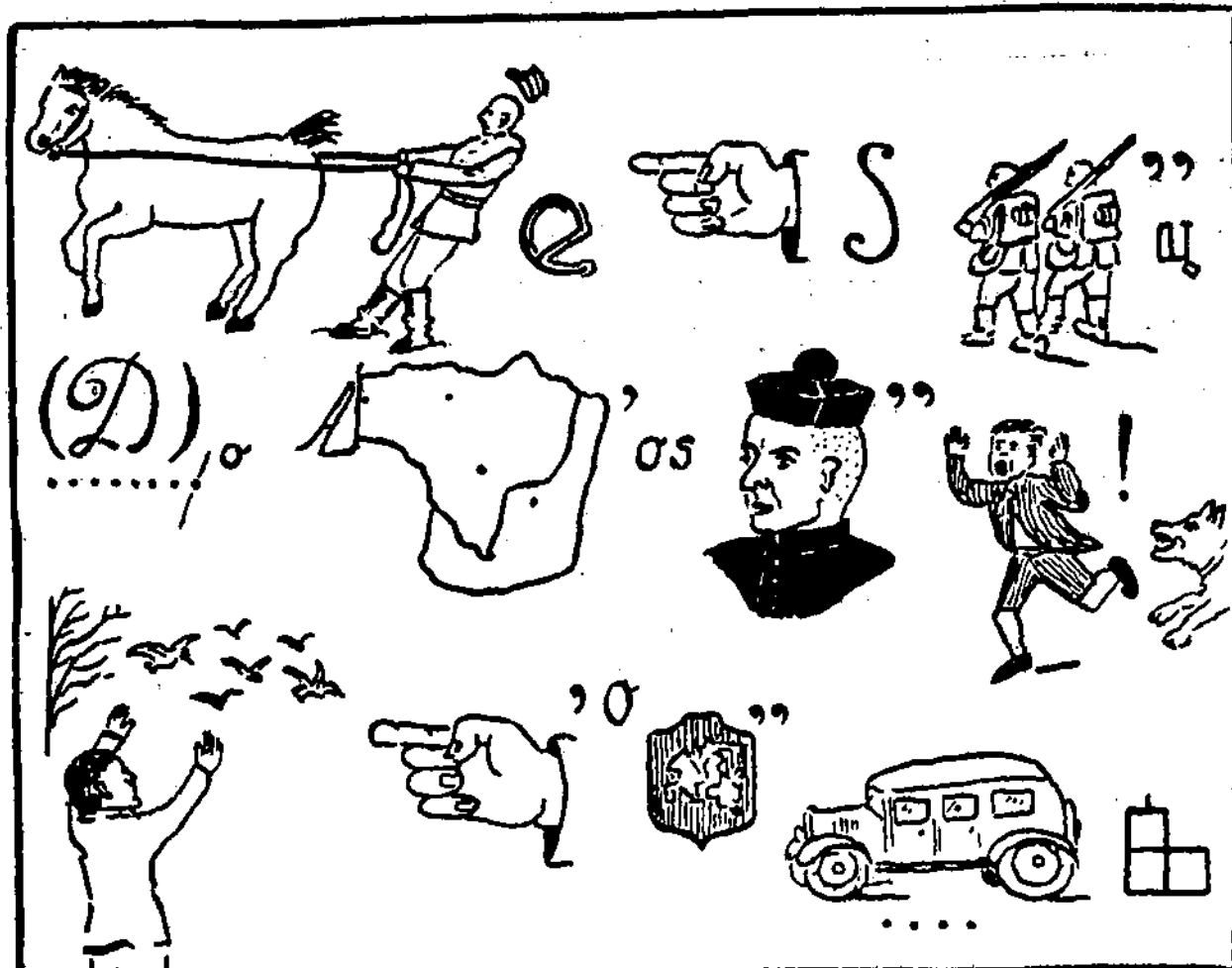
Tarp daugelio galvosūkių Nr. 4 sprendimų vieną gavome šit kokį:

Etiopo visai nėra, nes jeigu jis būtų, tai priešas iš tanko galvos iškišti, dairytis ir žvalgytis nebegalėtų. Etiopas būtų ji nušovęs.

K. J.

Galvosūkis Nr. 6

(Vert. 2 tšk.)

J. Iln. Mitronas 35.

Išpėkite, ką reiškia.

Papildintas Karo mokslų žurnalas „MŪSŲ ŽINYNAS“

Prenumeratos kaina metams: aktyviosios tarnybos ir atsargos karininkams — 25 lt.; atsargos kariams studentams, kariūnams, puskarininkiams ir kareiviams — 12 lt.; civiliams tarnautojams kareivių vietose 18 lt.; civiliams — 30 lt. Užsieny dvigubai.

Redaguoja plk. ltn. Vytautas Steponaitis.
Leidžia Kar. št. Spaudos ir Švietimo Skyrius.

Adr.: Kaunas, „Mūsų Žinynas“.

Visi buvusieji ir būsimieji prenumeratoriai, manantieji 1936 metams išsirašyti iliustruotą kariūnų žurnalą

KARIŪNĄ

maloniai prašomi apie tai red. pranešti ne vėliau š. m. vasario 15 d. Reikalinga žinoti, kiek žurnalo spausdinti šiais metais. Naujas, turiningas numeris išeis šį mėn. Kariūnai kandidatai prašomi medžiagos iš savo dabartinio gyvenimo (siųsti iki 11.15 d.).

KAS ATSIŪS ŠVARŲ „KARIŪNŲ“ 3 Nr. — VISIEMS METAMS GAUS NEMOKAMĄ PRENUMERATĄ